DARBININKAS

LIV NO. 41 | SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. | PENKTADIENIS - FRIDAY, B IRŽELIS - JUNE 13, 1969 | 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221 | 10 CENTŲ

Po Midway: Thieu, komunistų, Laird nuomonės

Kiekvienas ką nors suranda savo siekimams paremti

Saigonas. — Prez. Thieu sugrįžo namo iš Midway salos prisiekęs neprileisti prie koalicinės vyriausybės su komunistais dar prieš taikos pasirašymą, bet žymiai palankesnis rinkimams, kuriuose galėtų dalyvauti ir Vietkongas.

Toks įspūdis iš jo pranešimo, padaryto per radiją ir televiziją grįžus iš Midway salos. Jei priešas kalbės rimtai ir bus įsitikinta, kad nori taikos, P. Vietnamo vyriausybė sutinka su Vietkongu tartis dėl rinkimų laiko, tvarkos ir kitų dalykų. Taigi bereiktų tik vieno dalyko — kad Vietkongas sutiktų su Saigono vyriausybe tartis. Vietkongas Paryžiuje yra pasakęs, kad derybų su Saigonu nebijo, bet ikšiol, rodos, tos derybos nėra prasidėjusios.

Apie rinkimus nekalbėta

Thieu pareiškė, kad apie rinkimus Midway nebuvę kalbėta, nes prez. Nixonas nenorėjęs kištis į tokius sprendimus, kuriuos turi padaryti patys vietnamiečiai. Dėl būsimųjų P. Vietnamo vyriausybių Midway komunikate yra taip pasakyta: "Abudu prezidentai sutvirtino savo bendrą nusistatymą atmesti kiekvieną bandymą, kurs siektų primesti Vietnamo respublikai sistemą, programą ar vyriausybės formą, kaip antai koaliciją, be Vietnamo gyventojų valios pareiškimo".

Prez. Thieu grįžo iš Midway drąsiau kartodamas savo politinį credo: "Aš iškilmingai pareiškiu, kad nebus nė koalicinės vyriausybės, nė taikos kabineto, nė pereinamosios vyriausybės, nes aš turiu vykdyti konstituciją. Savo pareigą atliksiu iki galo".

Dėl 25,000 JAV karių ištraukimo Thieu paaiškino, kad tai nėra JAV traukimasis iš Vietnamo, bet amerikiečių karių pakeitimas vietnamiečiais. P. Vietnamo parlamento nariai patenkinti, kad dalis amerikiečių gali namo grįžti, nes tai būsiąs vaistas Amerikos viešajai opinijai apraminti. Bet visi įsitikinę, kad už tą geros valios mostą ir priešas turi atsilyginti. Jeigu taip nebus, tai bus padaryta klaida.

Komunistų reagavimas

Paryžius. — Vietkongo ir Hanojaus delegacijos Paryžiuje Midway komunikatą puola labai piktai.

25,000 JAV karių ištraukiesąs tik lašas jūroje. Tai tik propaganda Amerikos visuomenei nuraminti. Prez. Nixonas einąs prez. Johnsono keliu, nes palaikąs Thieu vyriausybę, kuri nenori koalicijos su Vietkongu. Jų atsakymas toks: tokiomis sąlygomis derybos nejudės pirmyn.

Antroji gi pusė mano, kad Vietkongas turi pradėti derybas su Saigonu, nes jiems nesą kitos išeities po to, kai nebeliko vilties įtikinti JAV vyriausybę, kad ji turi sunaikinti dabartinę Saigono vyriausybę ir valdžią atiduoti Vietkongui. Šiam nebelikę nieko kito, kaip savo vietos P. Vietname ieškoti derybose su Thieu vyriausybe.

Bet yra ir kita nuomonė, kurią reiškia Amerikai artimi kitų valstybių diplomatai, artimai seką Paryžiaus derybas. Jie mano, kad 25,000 JAV karių ištraukimas tik pasunkins derybas, nes komunistai pradės manyti, kad prailginus užsispyrimą nesiderėti bus galima sulaukti visiško JAV pasitraukimo be jokių sąlygų.

Sekretorius M. Laird

Iš Midway grįždamas krašto apsaugos sekretorius M. Laird atsivežė viltį, kad šiemet dar bus galima paskelbti apie kito karių kontingento iš Vietnamo išvežimą. Tas reikalas, vienaip ar kitaip, paaiškėsiąs rugpiūčio mėn. Į pirmąjį išvežamųjų būrį įeisią tik armijos ir marinų vyrai, bet jokiu būdu ne aviacija ir laivynas, ypač ne tie daliniai, kurie dirba su helikopteriais. Šie vyrai rekalingi P. Vietnamo kariuomenei remti.

Bet Laird kalba ne apie JAV pasitraukimą, tik apie karo suvietnaminimą. Taigi išeitų, kad JAV karių išvežimą lems ne kas kita, kaip P. Vietnamo pasirengimas amerikiečius pakeisti. Pasitarimų rezultatą jis taip nusakė: "Mes grįžtame arčiau prie taikos priartėję. Mes turime programą, kurios įvykdymas pakeis JAV karinių pajėgų vaidmenį P. Vietname ir pietryčių Azijoje". Po Midway S. Vietnamas turįs suprasti, kad JAV savo tikslo P. Vietname neatsisakys.

— **Senatas patvirtino** 74 balsais prieš 3 nauju Vyr. Teismo pirmininku prezidento nominuotą Warren E. Burger. Trys balsavę prieš buvo demokratai. Sen. McCarthy iš Minnesotos balsavęs prieš todėl, kad W. Burger, taipgi gimęs Minnesotoj, 1952 agitavęs prieš jo išrinkimą į kongresą. Tai tau ir senatorius!

— **Sovietų Gromyko netikėtai** atvyko į Egiptą, greičiausiai labai svarbiu reikalu, jei prisiminsim neseniai Pravdoje tilpusį aliarmuojantį straipsnį, kad Egipte atsiradę pakankamai jėgų karui su Izraeliu atnaujinti ir prez. Nasseriui pašalinti.

— **Connecticut seimelis** priėmė įstatymą, kad parapijų ir kitokių privačių mokyklų paramai leidžiama išdalinti 6 mil. dol. Pinigai turi būti duodami sunaudoti algų priedams tiem mokytojam, kurie privačiose mokyklose dėsto nereliginius dalykus.

— **Susišaudymą prie Ussuri upės** kovo 2 pradėję ne kinai, bet rusai — teigia japonas žurnalistas Kieto Tokuga viename Vokietijos laikrašty atspausdintame jo reportaže. Rusai pradėję šaudyti į kinų kaimiečių būrį, kurs ieškojo dviejų dingusių žvejų. Tą dieną žuvę 27 kinai kaimiečiai ir 11 pasienio sargybinių, 63 kinai buvę sužeisti. Šaudyme dalyvavę šarvuočiai, kuokosvaidžiai ir artilerija.

— **Kanados krašto apsaugos ministeris** užtikrino parlamento opoziciją, kad Kanados įsipareigojimai Atlanto pakto bendruomenei bus vykdomi su kaupu, nors dalis karių ir bus atšaukta iš Vokietijos. Kanados pareigos būsiančios atliktos kita forma.

Rusijos žmogus pradeda skųsti režimą

Skundai suvažiavimui ir Vyr. Sovietui

Maskva. — Dešimt Sovietų piliečių pasiuntė pasaulio kompartijų suvažiavimui prašymą, kad atkreiptų dėmesį į Stalino metodų sugrąžinimą į Sovietų gyvenimą.

Pasirašę teigia kad stalinizmo grąžinimas prasidėjęs po Chruščevo nušalinimo. O dabar ir vėl kaip Stalino laikais: vietoj laisvės prasižioti — baimės kaustoma tyla. Po pusės amžiaus socializmo Sovietijos žmonės nebegalį sutikti, kad socializmas ir stalinizmas būtų tas pats dalykas.

Toks pat prašymas pernai buvęs pasiųstas į Budapeštą komisijai, kuri rengė dabar jau Maskvoj prasidėjusį pasaulio kompartijų suvažiavimą. Aną buvo pasirašę 12 asmenų, kurių keli ir čia užsilikę, kiti jau mirę ar kalinami.

Kas tie drąsuoliai?

Pasirašę yra šie asmens: istorikas Piotr Jakir, religiniais klausimais rašantis Anatolij Krasnov-Levitin, mokytojas ir poetas Ilja Gabai, už kurį pasirašo žmona, nes jis kalinamas ryšium su totorių byla, už gen. Grigorenko irgi pasirašo žmona, nes jis irgi toj pačioj byloj areštuotas, rašytojo Kosterino našlė, inž. ir partietis G. Altunian iš Charkovo, darbininkas Dženilev iš Krasnodaro srities, istorikas partietis Leonid Petrovsky, matematikas Pliušč iš Kijevo ir S. Pisarev.

Kaltinamasis aktas

Peticijoje išskaičiuoti ir Sovietų valdžios nusikaltimai. Bendras kaltinimas šis: už kiekvieną kritišką žodį pilietis areštuojamas ir pašalinamas iš darbo, gi partietis išmetamas iš partijos be jokio pasiaiškinimo. Kas aktyviau pakovoja už civilines teises, to laiškai sulaikomi, telefonai sekami, jų pačių judėjimas sekamas, paskui jau kratos, areštai ir teismų sprendimai. Toks asmuo visada ištremiamas į sunkiųjų darbų stovyklas arba įkišamas į beprotnamius. (Šiomis dienomis pogrindis jau paskelbė, kad beprotnamin jau įkištas Latvijos kolchozo pirm. Jakimovič, kurs parašė kompartijos Cikui laišką, prašydamas jaunimo akyse nežeminti komunistų partijos tokiais teismo procesais, kurie buvo surengti rašytojam. — Red.)

Kas tą skundą gavo?

Atrodo, kad jis buvo pasiųstas ne suvažiavimo prezidiumui, bet rastas būdas įteikti jį kiekvienai delegacijai. Apeliuoja į tų komunistų vadų sąžinę ir protą padaryti viską, kad nelaimę nešančiam Stalino šešėliui nebūtų leista užtamsinti Sovietijos žmonių ateitį.

Totorių laiškas — peticija

Laišką — peticiją su skriaudų sąrašu esą įteikę ir Vid. Azijoj išbarstyti Krymo totoriai. Jų laiškas, atrodo, įteiktas suvažiavimo prezidiumui. Jie prašo ne tik jiems sugrąžinti visas tautines teises, kurių tarpe yra ir teisė sugrįžti į Krymą, bet ir paleisti iš kalėjimų ir stovyklų visus politinius kalinius. Jie taipgi prašo, kad gen. Grigorenko ir kalėjime esąs totorius Izzet Chairov galėtų atvykti į suvažiavimą tos bylos ginti.

Birželio 6 Maskvos miesto centre 6 totoriai (4 vyrai ir 2 moterys) pasirodė su plakatais ir pavaikščiojo gal kokias penkias minutes, nes policijos greit buvo susemti ir nustumti į požeminio traukinio stotį.

Potmos kalinių skundas

Šeši politiniai kaliniai iš Potmos priverčiamųjų darbų stovyklos parašė skundą Aukščiausiojo Sovieto prezidiumui. Pasirašė July Daniel, A. Ginzburg, Jury Galanskov, V. Ronkin, Sergej Maškov ir latvis V. Kalninš. Jie nuteisti nuo 4 iki 7 metų už tariamai Sovietiją šmeižiančių raštų slaptą atspausdinimą. Jie skundžiasi turį dirbti 12-14 val. per dieną, bet maisto be vitaminų gauna tik 2,413 kalorijų, kurių šiaip taip gali užtekti vegetuoti nieko nedirbančiam žmogui. Barakuose labai šalta, išskyrus vasarą, už visokius mažmožius uždarant į vienutę. Ten patekti visada galima nespėjus ryte iššokti iš lovos, užsimanius pagruzdinti duoną, neišsitempti prieš pareigūną, nenueiti į politruko paskaitą, negalint išpildyti darbo normos, pradėjus auginti vitaminų turintį augalą ir nesutikus jį sunaikinti. Ir taip be galo.

Visi tie laiškai — skundai įdomūs ne dėl savo turinio (juk bolševikų ir buv. nacių kacetų žiaurumai seniai žinomi), bet dėl to, kad jau atsirado ir Sovietijoje drąsos juos siuntinėti, kad ir supančiotam, bet visgi parlamentui, ir kad jau yra šiokia tokia organizacija, kuri pasirūpina apie tokius dalykus painformuoti užsienius.

Skundas kompartijų suvažiavimui įdomus tiek, kiek jis būtų proga patirti, ar kas nors iš susirinkusiųjų primins tą temą bendrose diskusijose, kur jie ne tik gali, bet ir turi pasisakyti dėl pasaulio komunistų partijų vienybės.

Rumunas atidengė Maskvoj visas kortas

Maskva ne vadovas, suvažiavimai nereikalingi

Maskva. — Rumunijos prez. N. Ceausescu paaiškino pasaulio komunistų suvažiavimo dalyviams Maskvoje, kodėl Rumunija išsiskyrė su sovietiniu komunizmu, nors vis dar pasilieka Sovietų sistemos sambūriuose (turėta galvoj Varšuvos paktas ir Ūkinė savišalpa).

Pirmiausia jis priminė suvažiavimo dalyviams, kad Rumunija pasisakė prieš tokio suvažiavimo šaukimą tada, kada Sov. S-ga sumanymą iškėlė. "Nelaimei, gyvenimas patvirtino, kad Rumunija tada buvo teisi," — kalbėjo rumunas.

Paskui jis pareiškė nepasitenkinimą tais, kurie jau pasakė Kinijos kompartiją kritikuojančias kalbas. Pereitą penktadienį (birž. 6) Rumunijos delegacija jau svarsčiusi pasitraukimo iš suvažiavimo klausimą, bet dar pasilikusi, kad galėtų pabandyti tokią taktiką pakeisti.

Rumunija laikosi principo, kad jokia kompartija, nors ir didžiausia, neturi teisės kritikuoti kitos partijos nusistatymų, gi kas liečia Sovietų-Kinijos ginčus, Rumunijos kompartija pasirinko neutralumo kelią. Kinijos kompartijos kritika tokiame suvažiavime ginčų išspręsti negalinti, nes neaiškios tų ginčų priežastys. Gyvenimo praktika esanti parodžiusi, kad tokie kaltinimai paprastai nepasitvirtina (čia jis turėjo galvoj Jugoslavijos kompartijos iškeikimą 1948 m.).

"Padarę visas išvadas iš praeities klaidų, kada ir Rumunijos kompartija dalyvavo panašiuose smerkimuose, mes čia pareiškiame, kad esame kiečiausiai nusistatę daugiau tokių klaidų nedaryti ir panašiu keliu nebeiti" — tvirtino rumunas.

Ir dar skaudesnis antausis Maskvai: "Nėra jokio reikalo turėti vadovaujantį centrą", — atsakė rumunas lenkų Gomulkai, kuris to centro pareigas norėjo grąžinti Maskvai, kai Kinijos kompartija būtų paskelbta eretike. Rumuno tezė kalba už visų partijų lygybę, nesikišimą į vidaus reikalus, nebekartojimą čekoslovakijų. Tokie suvažiavimai, koks dabar vyksta, negali nutarti partijom privalomų direktyvų. Jeigu jie būtų ir ateity šaukiami, tai tik pasižmonėjimui, bet ne politikai partijoms padiktuoti. Išvada aiški: tokie suvažiavimai dabar jau nebereikalingi.

Čekoslovakijos byla

Australijos kompartijos atstovas jau pasmerkė Maskvą už Čekoslovakijos okupaciją. Prancūzijos kompartija visiem skelbia, kad tebesmerkia Maskvą už Čekoslovakijos okupaciją, bet to klausimo greičiausiai čia nekels, nes tos malonės prašanti Čekoslovakijos delegacija. Panašiai kalba ir italų delegacija. Jei tos dvi partijos klausimą iškeltų, Čekoslovakijos Husakas būtų priverstas išeiti dėkoti Maskvai už tą okupaciją. Tai jau būtų didelė kompromitacija, nes visi juk žinotų, kad jis turi meluoti, nes turi savo krašte daugiau kaip 50,000 Rusijos kareivių su visokiais ginklais.

Bet dar lauktina ir staigmenų, nes suvažiavimo galas toli.

Tėv. Tadas-Jonas Degutis, OFM, birželio 7 Washingtone, Amerikos Tautinėj šventovėj vyskupo E. J. Herman šventinamas kunigu. Jo primicijos Chicagoje, Šv. Kryžiaus bažnyčioje įvyks birželio 15.
Nuotr. Tėv. J. Liaubos, OFM

Vysk. Antanas Deksnys konsekruojamas šį sekmadienį, birželio 15 d., 4 v. popiet Belleville katedroje. New Yorke jam pagerbimas ruošiamas liepos 6.

PAULIUS VI ŽENEVOJ

Ženeva. — Ko buvo laukta penkis su puse šimtmečio, birželio 10 įvyko Šveicarijos žemėje, Ženevos mieste — Romos katalikų galva, Petro įpėdinis popiežius Paulius VI susitiko su įvairių šakų pasaulio protestantų-ortodoksų susivienijimo vyriausia administracine vadovybe. Tai galėjo įvykti tik todėl, kad įvyko Vatikano II vardu istorijon įsirašęs Katalikų bažnyčios susirinkimas, nubraukęs nuo jos veido kai kurias ten dėl žmonių ribotumo užkritusias dulkes.

Pareiškęs džiaugsmą dėl to susitikimo, Paulius VI betgi pareiškė, kad katalikų-protestantų susivienijimas dar nėra galimas dėl visos eilės dar nepašalintų doktrininių skirtumų. Tiems akmenims nuo kelio nuversti dar reikės daug studijų ir išsiaiškinimų.

Šį džiaugsmingą įvykį buvo pasirengęs neapykanta suteršti Š. Airijos protestantų dvasininkas Pasley, kurs ten vadovauja katalikų ąirių niekinimui ir skriaudimui. Jis atskrido Ženevon, kad suorganizuotų demonstracijas prieš Paulių VI tokiu šūkiu: Ne taika, bet karas Romai! Šveicarijos vyriausybė paprašė jį apleisti Šveicariją to nešvaraus darbo nepadarius.

— **Prez. Nixonas grįžęs iš kelionės** pareiškė, kad Midway pasitarimai atidarė duris, pro kurias kviečiami ir komunistai žengti kartu prie taikos Vietname.

— **Naujoji Sudano vyriausybė** trims negrų apgyventoms provincijoms krašto pietuose jau pažadėjo vidaus autonomiją. Nepriklausomybę gavus, šiaurėje gyveną arabai pietiečiams negrams surengė ilgas skerdynes.

— **Mėgsta pirkti skolon.** Atsiradus galimybei kiekvienam panorėjusiam gauti krautuvėje kredito kortelę, amerikiečių įsiskolinimas tų kortelių pagalba iki gegužės 1 pasiekė 90.7 bilijonų dol.

Taryba paskelbē vyriąusybę su Voldemaru prieky

Vilniuje prieš 50 metų — lenkų akimis (2)

Viktor Sukiennicki "Nowy Swiat" laikrašty aprašė, kaip pirmojo pasaulinio karo metu vokiečiai tikėjosi sukurti Lenkijos valstybę ir lenkų rankom vykdyt vokiečių politiką; paskiau jų dėmesys nukrypo į lietuvius, ir jiem buvo leista sudaryti Vilniuje Lietuvos Tarybą; tuo metu jau prasidėjo fronte ir Vilniuje suirutė net tarp vokiečių kareivių. Toliau autorius pasakoja:

(Kam teks valdžia po vokiečių):

Kai dėl vokiečių, tai Vilniuje reikalas tarp 'Soldatenrato' ir normalios vadovybės bei okupacinės valdžios netrukus gerai susitvarkė. Raudonos vėliavos po kelių dienų išnyko; didesnių ekscesų nebuvo, ir bendradarbiavimas tarp "kareivių tarybos" ir karininkų susiklostė sklandžiai. Abidvi pusės norėjo kuo greičiau "nach Hause" ir turėti kuo mažiau rūpesčių, kol laikinai pasilieka Vilniuje. Apie nusprendimą kuo greičiau pasitraukt iš miesto okupacinė valdžia gruodžio 15 (1918 metų. Red.) oficialiai painformavo miesto gyventojų atstovus. Tačiau pasitenkinimo tai nesukėlė, tik labiau padidino visiškos anarchijos perspektyvas.

Oficialiai, vokiečiam išėjus, krašto valdžią turėjo perimti Taryba, o miesto valdžią seniau sudarytasis "Beiratas", kuris Tarybos nepripažino. Nepripažino nei Tarybos nei "Beirato" vilniškis "Sovietas", sudarytas nuo seniau veikusio vadinamo 'revkom' (revoliucinio komiteto), kurį pogrindy buvo suorganizavę Maskvos komunistai. "Sovietas" viešumon pasirodė gruodžio 15 miesto rotušėj ir viešai paskelbė revoliucinę "Sovieto valdžią". Nepripažino nei Tarybos nei "Sovieto" vietiniai lenkai, kurie, jausdamiesi bejėgiai, tekreipė nostalgijos žvilgsnius į Varšuvą.

(Nuo Voldemaro iki Sleževičiaus):

Tuo tarpu Taryba, spalio 28 formaliai susitarusi su Berlyno valdžia, lapkričio 11 dieną paskelbė sudariusi vyriausybę su Augustinu Voldemaru priekyje. Vyriausybė, neturėdama materialinių priemonių, nei kariuomenės, nei administracinio aparato, nei viešo gyventojų pritarimo, vegetavo tik popieriuje. Gruodžio mėnesio eigoje politiniai pasitarimai su nekomunistuojančiais organizuotais žydais ir gudais, kurie gruodžio 11 raudonosios armijos buvo išstumti iš Minsko, sustiprino Tarybos vyriausybės padėtį tik teoriškai, jai neduodami jokios realios jėgos. Buvęs rusų generolas, gudas, Kondratowicz, paskirtas apsaugos viceministeriu, negalėjo duoti sargybos net valdžios iždui. Martyno Yčo, finansų ministerio, tos sargybos prašomas, Kondratowicz tegalėjo atsakyti: "Žinai, pone ministeri, padėtis yra tokia: daviau įsakymą pirmo ir antro pulko vadam, bet jie sako neturį kareivių. Nieko negalim padaryti".

Tokiose aplinkybėse, akivaizdoje raudonosios armijos judėjimo iš rytų, Tarybos vyriausybė buvo visiškai bejėgė, ir pažadėtasis vokiečių kariuomenės pasitraukimas iš Vilniaus reiškė Tarybai katastrofą. Kad jos išvengtų, puolėsi ieškoti pagalbos iš šalies.

Gruodžio 16 dieną Tarybos delegacija iš kun. Olšauskio, lietuvio, dr. Rozenbaumo, žydo, ir Domininko Siemaškos, gudo, išvyko į vakarus, turėdama vilties gauti pripažinimą ir kokią paramą iš svetimų valstybių. Po poros dienų Tarybos pirmininkas Antanas Smetona išvyko į Stockholmą, kad gautų savanorių iš Skandinavijos. Tuo pačiu metu vyriausybės šefas Voldemaras su finansų ministeriu Yču išvyko į Berlyną pagalbos. Lietuvių veikėjų išvykimas imta opinijoje komentuoti kaip jų pabėgimas iš grėsmėje esančio Vilniaus ir sukėlė krizę Taryboje. Iš tikrųjų gi Yčas grįžo iš Berlyno, parveždamas šimtą milijonų markių ir pažadą, kad vokiečių kariuomenė pasiliks Lietuvoje "dar kelis mėnesius", kad Taryba gaus ginklų bei "visokeriopos paramos stipriai apsaugai suorganizuoti".

Gruodžio 26 dieną Voldemaro pavaduotojas vidaus reikalų ministeris Stašinskas (Vladas) paskelbė formalų vyriausybės atsistatydinimą. Naują vyriausybę turėjo sudaryti radikalas liaudininkas Mykolas Sleževičius. Jis galvojo apie plačią koaliciją ir tam tikslui pradėjo pasitarimus su Vilniaus lenkais.

(Toliau — Maskvos emisarų veikla Vilniuje).

Lietuvos Tarybos prezidiumas, kuris išrinko prof. A. Voldemarą sudaryti kabinetą. Iš k. į d. pirmoje eilėje kun. J. Staugaitis, A. Smetona, prel. A. Olšauskas; antroje eilėje — J. Šernas, dr. K. Šaulys, dr. Purickis, dr. Gaigalaitis, M. Yčas, prof. A. Voldemaras.

SPAUDA

Baltiečių informacija amerikiečius veikia — kada ir kokiu būdu?

Mūsų bendradarbis A.A. parūpino ištrauką iš Illinois valstijos laikraščio "Rockford Morning Star", kuriame 1969 gegužės 21 buvo Russell Kirk, knygų autoriaus ir kolumnisto, straipsnis "Sad Plight of Baltic States". Tą straipsnį jis parašė knygos "Res Baltica", išleistos Olandijoje, proga. Rašo:

"Jungtinių Valstybių vyriausybė tebenepripažista sovietinių pretenzijų į Baltijos valstybių suverenumą, bet Jungtinių Tautų komitetas kolonializmo reikalam, kuris savo laiku reikalavo iš Jungtinių Valstybių nepriklausomybės Guam teritorijai, nuleidžia negirdom Rusijos tironiją Baltijos tautose. Egzilai iš tų pavergtų kraštų rado globą daugiausia Jungtinėse Valstybėse ir Kanadoje.

"Dabar grupė mokslininkų paskelbė anglų kalba rinkinį studijų apie baltiečių vargus. Veikalas yra "Res Baltica" vardu, redaguotas Adolf Sprindzs ir Armins Rusis, išleistas Leyden, Olandijoje, Sijthoff leidyklos. Jis skirtas atminimui dr. Alfred Bilmanio, Latvijos diplomato, kuris labai daug prisidėjo, kad Amerika atsisakė pripažinti Sovietų valdžią Baltijos valstybėse.

"Tarp šių istorinių ir teisinių rašinių aš radau vieną — profesoriaus V. Stanley Vardžio — straipsnį "Sovietų tautybių politika kaip politinės socializacijos įrankis", kuris ypatingai įdomus ir daro depresinį įspūdį. Dr. Vardys aiškiai parodo rusų siekimą ir metodą asimiliuoti Baltijos kraštus visiem laikam palaipsniui pakeičiant vietinius gyventojus kolonistais iš Sovietų Sąjungos.

"Prievarta vykdoma industrializacija komunistiniai Rusijos viešpačiai padidino miesto gyventojų skaičių Baltijos valstybėse. Naujieji pramonės darbininkai yra gabenami daugiausia iš Sovietų Sąjungos vidaus. Daugelis lietuvių, estų ir latvių išmirė antrojo pasaulinio karo metu; daugelis buvo priversti bėgti į Vakarus arba sovietinių nugalėtojų buvo "perkeldinti" į Sibirą Rusų okupacinės jėgos krikščionių bažnyčias ir Baltijos gyventojų tautines kultūras slopina ar aktyviai persekioja.

— Naujų valstybių atsiradimas Afrikoje ir Azijoje skatina kalbėti apie pavergtų Baltijos tautų priešingą padėtį—rašo Mr. Loy Henderson tos knygos įvade. — Estai, latviai ir lietuviai kaip tautos turi nemažesnę teisę būti nepriklausomos, pavyzdžiui, už belgus ar olandus. — Bet kadangi vakarų valstybės ir Jungtinės Tautos — baigia R. Kirk — neduoda jokios pagalbos čekam, tai perspektyvos Baltijos tautom išsilaikyti juo labiau yra nykios".

Pakartojame Russell Kirk informaciją bei samprotavimus kaip ženklą, kad baltiečių informacija gali būti veiksminga, kada ji pateikiama tinkama forma ir kada ji nukreipiama į periferinę, vietinę spaudą Amerikoje. O ši spauda, ne vadinama 'didžioji", sudarinėja opiniją tų žmonių, kurie renka senatorius ir kongresmanus. Pastaruosius veikia gyventojų opinija ir skatina juos kelti balsą Kongrese ir kitose Amerikos institucijose.

KAIP PASKIRSTYTA ŽEMĖ OKUPUOTOJ LIETUVOJ

Maskvos Lietuvai apibrėžtas žemės plotas dabar yra 65,300 kvadratinių kilometrų arba 6 milionai 530 tūkstančių hektarų.

Maždaug 28.4 proc. to ploto (1966 lapkričio 1 d. duomenimis, kurie ir dabar tebėra beveik nepasikeitę), būtent, 1 milionas ir 861 tūkstantis hektarų yra miestai, keliai, valstybiniai miškai ir kiti valstybės priklausomybėj laikomi plotai. Likusieji 4 milionai ir 669 tūkstančiai hektarų yra paskirti žemės ūkiui. Šis plotas yra padalytas kolchozams, sovchozams ir "sklypininkams", tai yra, žemės ūkio ir iš dalies pramonės darbininkų bei tarnautojų šeimoms.

Kolchozams tos žemės yra pavesta 2 milionai 922 tūkstančiai ha, arba beveik 63 proc. visos žemės ūkiui naudojamos žemės. Sovchozai tos žemės valdo 1 milioną ir 466 tūkstančius ha, arba per 31 proc. Asmeniniam naudojimui yra išskirstyta 281 tūkstantis ha. Taigi vadinamajam socialistiniam ūkiui atiduota 94 proc. žemės ploto, o "privatininkiškam" tik 6 proc.

Bet ir šiame plote nemaža dalis yra ūkiui netikusios ar dėl kitų priežasčių nenaudojamos žemės (keliai, pastatai, kiemai, gatvės, aikštės ...). Kolchozuose gamybai nenaudojamos žemės 27 proc., sovchozuose 26, bet sklypeliuose — tik 3 proc. Tad naudmenų (ariamos žemės su pievomis, ganyklomis ir sodais) lieka: kolchozuose 2 mil. 131 tūkst. ha, sovchozuose 1 mil. 211 tūkst. ha, o sklypeliuose — 272 tūkstančiai ha. Naudmenų santykis tarp kolchozų-sovchozų ir sklypelių — 92.2 ir 7.8 proc.

Reikšmingiausias yra ariamos žemės pasiskirstymas. Iš viso ariamos žemės skaičiuojama 2 mil. 505 tūkst. ha., tai yra kone 500 tūkst. ha mažiau, kaip 1939-40 metais. Kolchozuose ariamos žemės 1 mil. 551 tūkst. ha, sovchozuose 732 tūkstančiai, o sklypeliuose —222 tūkstančiai. Nuošimčiais — kolchozai-sovchozai turi 91.14 proc. ariamos žemės, o sklypininkai — 8.86 proc. O apytikriai, bet vaizdingiau, tai galima skaičiuot, kad šalia maždaug kiekvienų 10 ha dvaro dirvų yra beveik 1 ha kumetyno daržų...

Kolchozų Lietuvoj dabar 1591, o sovchozų — 310. Jie nevienodi, bet apskaičiavus vidurkį, jie štai koki atrodo:

Kolchozas — 1404 ha naudmenų, iš jų 1022 ariamos žemės. Sovchozas atitinkamai turi 2777 ir 1894 ha. Kolchozas apima vidutiniškai 171 kiemą, o dirba jame (neskaitant administracijos) 215 žmonių. Įsidėmėtina, kad tik iš maždaug ketvirtadalio kiemų kolchoze dirba po du žmones, o iš visų kitų tik po vieną. Tokia pati dirbančiųjų proporcija buvo ir 1960 metais, ir 1955-tais. Bet nuo 1955 (per 11 metų) kolchozininkų kiemų sumažėjo visu šimtu tūkstančių: buvo 360,200, o liko tik 260,200. Ir dirbančių kolchozuose iš beveik 450 tūkstančių liko tik 326 tūkstančiai. Į sovchozus pateko apie 83 tūkstančius (nes sovchozų vietoj 87 dabar 310, prisidėjo 223, kai kolchozų, per tą patį laiką sumažėjo 265-kiais). Apie 41 tūkstantį, matyt, pabėgo į miestus, o iš ten gal ir visokias tolimas "komunizmo statybas"...

Vienam kolchozininkų kiemui tenka dirbti- prižiūrėti apie 8 ha kolchozinės žemės, iš to 6 ha dirvų.

Sovchoze vidutiniškai dirba 327 darbininkai ir 29 administracijos pareigūnai. Žemės dirbti darbininkui sovchoze tenka vidutiniškai maždaug tiek pat, kiek kolchozininkų kiemui.

(Elta)

Maironio lituanistinės mokyklos parengiamosios klasės mokiniai mokslo metų baigimo dieną birželio 7.
Nuotr. R. Kisieliaus

J. B. SHALINS-ŠALINSKAS — Laidotuvių direktorius. 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way Sta.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios nemokamai visose miesto dalyse. Tel. VIrginia 7-4499.

VAITKUS FUNERAL HOME. Notary Public. 197 Webster Ave. Cambridge Mass. Pranas Vaitkus, laidotuvių direktorius ir balsamuotojas. Moderniška koplyčia šermenims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostoną. TR 6-6434.

JOSEPH GARSZVA — GRABORIUS, BALSAMUOTOJAS. 2 modernios koplyčios. 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211; EV 8-9770.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned. A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

STEPHEN AROMISKIS (Armakauskas) — Graborius-balsamuotojas. Moderni koplyčia. 423 Metropolitan Avenue Brooklyn, N.Y. 11211, EV 7-4335.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius. 426 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. MArket 2-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras vėdinamas.

N. F. WALKER, Inc. Laidotuvių direktoriai. Daug vietos automobiliams statyti. — 87-34 80th Street Woodhaven, N.Y. 11421, (212) MI 2-4343 ir 2039 Merrick Ave. Merrick, N.Y. 11566 (516) FR 8-0303.

RIMOS IR JUOZO BRUŽŲ vienintelė lietuviška siuntinių įstaiga didžiajame New Yorke, atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Greitas patarnavimas — žemos kainos. 370 Union Ave., Brooklyn, N.Y. Telef. EV 4-4952

JOHN ORMAN AGENCY / Insurance - Real Estate. Namų pirkimo, pardavimo ir visais reikalais kreipkitės į mūsų įstaigą. Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių (Income Tax) pareiškimai. — 110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; tel. VIrginia 6-1800.

ANDRIUS ARMONAS, statybininkas — Long Islande stato įvairaus dydžio naujus namus, kuriuos galima tuoj įsigyti. Priimam užsakymus pastatyti pagal pirkėjo pageidavimus ant mūsų arba pirkėjo žemės. Statybą atliekam sąžiningai pagal susitarimą už labai prieinamą kainą. Tel. (516) AN 1-2864.

VYTAUTAS MAŽELIS, fotografas — vestuvės: spalvota ir juoda balta (galima vykti ir į kitus miestus), portretūra, meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai. 422 Menahan St. Ridgewood, N.Y. 11237; Tel. HY 7-4677.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. 36-38-40 Stagg St. Brooklyn, N.Y. 11206; ST 2-5938.

JUOZO ANDRUŠIO Real Estate, Insurance. Apraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudos, Income Tax užpildymas, Mutual Funds—pinigų investacijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven N.Y. 11421; VI 7-4477.

S & G MAISTO KRAUTUVĖ. Antanas Vaitkus, vedėjas. 84-09 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421, VI 9-5077; 340 Grand St. Brooklyn, N.Y. 11211, ST 2-4329. Papigintom kainom priimame užsakymus vestuvėms ir pobūviams. Pristatom į namus liet. skilandžius, sūrius. We take all orders special price for Weddings and Parties. Home-made Bologna. • Trečia nauja, moderniška krautuvė atidaryta 84-04 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. — VI 9-5077.

SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 200 Orchard St. New York, N.Y. 10002, AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimiesiems—importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai—geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant pakietus į Europą. Užeikite ir įsitikinsite!

C. A. VOKET — LIETUVIS ADVOKATAS — 41-40 74th Street Jackson Heights, N.Y. NE 9-6620.

ANTANAS J. ŠAVELSKIS — lietuvis advokatas — 80-30½ Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421; tel. 849-1060, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.)

Tel. (212) 497-8865
Alfa Jeweler
A. ŪSELIS
Garantuotas laikrodžių taisymas
Aukso, platinos žiedai su deimantais • Viso pasaulio įvairūs laikrodžiai • Puikūs importuoti indai • Įvairūs papuošalai moterim.
Charm Beauty Shoppe
REGINA ŪSELIENĖ — Tel. 497-8865
Pusmetinis sušukavimas. Kirpimas. Stilizavimas.
Plaukų dažymas
267 St. Nicholas Ave., Ridgewood, N.Y.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
Michigan 2-4130

Tel. (212) 441-3110 / 896-7743
BESTWAY TRAVEL AGENCY
Kelionės plačiame pasauly
WILLIAM R. BEST
84-14A Jamaica Avenue
Woodhaven, N.Y. 11421

NEW YORK — **Lietuvos atsiminimų radio valanda** šeštadieniais nuo 5 iki 6 val. WEVD 1330 kil. 97.9 mg. FM. Direktorius dr. Jokūbas J. Stukas, 1016 Schleifer Rd. Hillside, N.J. 07205; tel. 201 - 289-6878.

NEW YORK — **Laisvės žiburys,** lietuvių ir anglų kalbomis sekmadieniais 9-10 val. ryto WHBI 105,9 FM banga. Vedėjas Romas Kezys, TW 4-1288, 62-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11379.

BOSTON, MASS. — Vedėjas **Step. Minkus,** WLYN 1360 kilocycles ir FM 101.7 banga sekmadieniais nuo 1-1:30 val. p.p.

BOSTON, WORCESTER, BROCKTON, Mass. — Vedėjas **P. Viščinis,** 173 Arthur St., Brockton, Mass., tel. JU 6-7209; FM bangomis 107.9 mc. WHIL 1430 kil. Medford, Mass. sekmadieniais nuo 11-12 vid.

DETROIT, MICH. — **Lietuviškų melodijų radio valanda** WJLB stotis; banga 1400 šeštadieniais nuo 3-4 p.p. Vedėjas Ralph J. Valatka, 15756 Lesure Detroit, Mich. 48227, telef. 273-2224.

HARTFORD, CONN. — ved. **Alg. Dragūnavičius,** WBMI - FM 95.7 sekmadienį nuo 12 iki 1 p.p. — 273 Victoria Rd., Hartford, Conn., telef. 249-4502.

PITTSBURGH, PA. — WZUM, 1590 banga sekmadieniais 12 iki 12:30 p.p. Vedėjas **V. A. Yucius,** 52 Shady St. W. Pittsburgh, Pa. 15228, tel. 563-2754.

PHILADELPHIA, PA. — **Bendruomenės Balsas,** WTEL 860 kilocycles šeštadieniais nuo 1:30 - 2:30 p.p. 1203 Green St., Philadelphia, Pa. 19123; PO 5-0932.

LOS ANGELES, CALIF. — **L. Bendruomenės radijo valandėlė** — KTYM banga 1460 sekmadieniais 5-5:30 v. p.p.

ROCHESTER, N.Y. — **Kultūrinė lietuviška valandėlė** sekmadieniais 9-9:30 val ryto per WCMF-FM, 96,5 mc. Klubo valdybos pirm. Pr. Puidokas, 580 Wilkins St, Rochester, N.Y. 14621.

DARBININKAS 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221

Editorial Office GL. 5-7281 • Business Office GL. 5-2123

THE WORKER (Title Copyright) by FRANCISCAN FATHERS

Eina nuo 1915 metų.

1951 sujungti AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIAS

Second-class postage paid at Brooklyn Post Office

Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.

Prenumeratos kaina $8.00 — Subscription per year $8.00

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA.

Straipsnius ir korespondencijas redakcija talpo savo nuožiūra. Nesiųsti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavardės pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Molotovo siūlymas: Lietuvai Vilnius, Vokiet. Užnemunė

Ateinantį spalio mėnesį sueis 30 metų nuo tų dienų, kada Kremliaus valdovai ėmė sudarinėti su Baltijos valstybėmis "draugingumo ir savitarpinės pagalbos" sutartis. Kokią "pagalbą" jie rengė Lietuvai, geriausiai pavaizduoja telegramos ir susirašinėjimas tarp Maskvos ir Berlyno, vykęs prieš pat Lietuvos delegacijai atvykstant į Maskvą ir už delegacijos nugaros, jai jau esant Maskvoj.

Štai ką pranešė Hitlerio ambasadorius Schulenburgas į Berlyną:

Telegrama. Labai skubu. Griežtai slapta. Nr. 463, spalio 3 d. Maskva, 1939 m. spalio 3 d. 19:04 val. Gauta 1939 spalio 3 d. 21:10 val.

Molotovas šiandien 14 val. pakvietė mane į savo įstaigą, kad pranešty: Sovietų vyriausybė pasakysianti šiandien atvykstančiam Lietuvos užs. reik. ministrui, kad draugiško tarpusavio santykių sprendimo (greičiausia panašiai, kaip su Estija) rėmuose Sovietų vyriausybė ketina perleisti Lietuvai Vilnių ir jo apylinkes, tačiau drauge Sovietų vyriausybė nurodysianti Lietuvai savo teritorijos žinomą dalį. (Turima galvoj Užnemunė. — E.). Molotovas klausia, kokiu formaliu būdu mes tatai manytume atlikti. Jo manymu, Sovietų-Lietuvos protokolas Vilniaus klausimu ir Vokietijos-Lietuvos protokolas dėl Lietuvos srities, perleidžiamos mums, turėtų būti pasirašytas vienu metu".

Taip Molotovas, pradėdamas su Lietuva kaip katės su pele žaidimą, pasiūlė Hitleriui Užnemunę pasiimti tuojau. Vokiečiams toks pasiūlymas nepatiko. Schulenburgas toliau toj telegramoj taip aiškino:

"Aš atsakiau, kad ši sugestija man nėra priimtina. Man atrodo, kad būtų logiškiau, jei Sovietų vyriausybė duotų Vilnių mainais už mums perleidžiamą Lietuvos žemės juostą ir vėliau tą juostą perduotų mums. (Atseit, Schulenburgas siūlė, kad Maskva, perleisdama Lietuvai Vilnių, tuojau okupuotų Užnemunę. — E.) Molotovas atrodė ne visiškai sutinkąs su mano pasiūlymu, bet pareiškė norą, kad paklausčiau savo vyriausybės nuomonės ir duočiau jam atsakymą rytoj vidudienį. Molotovo pasiūlymas man atrodo žalingas, nes tai pasaulio akyse padarytų mus Lietuvos teritorijos "plėšikais", o sovietų vyriausybė figūruotų kaip dovanotoja ... Man atrodo, kad svarstytina tik mano sugestija. Tačiau prašau jus apsvarstyti, ar nebūtų mums priimtina atskiru Vokietijos —Sovietų slaptu protokolu įvykdyti Lietuvos teritorijos juostos perleidimą, kol Sov. S-ga faktinai inkorporuos Lietuvą. Tai yra mintis, kuria, aš tikiu, buvo pagrįstas susitarimas dėl Lietuvos. Schulenburg."

Kitą rytą Ribbentropas telegrafavo Schulenburgui iš Berlyno:

"Telegrama. Berlynas, 1939 spalio 4 d. Griežtai slaptai. Nr. 488. Liečia jūsų telegramą Nr. 463. Aš taip pat nelaikau tinkamu Molotovo siūlomo metodo dėl Lietuvos teritorijos juostos perleidimo. Priešingai, malonėkit paprašyti Molotovą šiuo metu neaptarti su lietuviais šios teritorijos perleidimo (t.y. dar nepasisakyti, kad susitarta su Hitleriu Lietuvą pasidalint. — E.), bet prašykite, kad Sovietų vyriausybė prisiimtų prievolę Vokietijos atžvilgiu palikti tos teritorijos juostą neokupuotą Sovietų kariuomenės įvedimo į Lietuvą atveju, kuris gali būti numatomas, ir palikti Vokietijai nustatyti datą, kada teritorijos perleidimas turėtų būti formaliai atliktas. Susitarimas tuo reikalu turėtų būti fiksuotas slaptų raštų pasikeitimu tarp jūsų ir Molotovo".

Pažymėtina, kad iki to laiko Molotovas niekur raštu, net ir su vokiečiais susirašinėdamas, nebuvo užsiminęs, kad rengiasi Lietuvą užimti. Tik vokiečiai apie tą kalbėjo, kaip apie savaime suprantamą ir seniai sutartą dalyką. Dabar ir Molotovas jau atvirai apie tai parašė, rašydamas Schulenburgui Ribbentropo pageidaujamą notą. Būtent, 1939 spalio 8 dieną, Lietuvos delegacijai tebesant Maskvoj ir "tebesitariant" dėl vadinamosios "savitarpinės pagalbos", Stalinui maloniai žadant "atiduoti" Lietuvai Vilnių, Molotovas parašė Schulenburgui tokį pasižadėjimą:

"Slapta. Pone Ambasadoriau, turiu garbę patvirtint, kad ryšium su slaptu papildomu protokolu Lietuvos reikalu, pasirašytu tarp SSSR ir Vokietijos 1939 m. rugsėjo 29 d. (28 d.) tarp mūsų esama šio susipratimo:

1. Protokole paminėta ir prie jo pridėtame žemėlapyje pažymėta Lietuvos teritorija nebus Raud. Armijos okupuota tuo atveju, kai ji įžygiuos į Lietuvą;

2. Paliekama Vokietijai nustatyti datą, kada ji įvykdys nutarimą dėl anksčiau paminėtos Lietuvos teritorijos perleidimo Vokietijai.

Prašau priimti, pone ambasadoriau, mano aukščiausios pagarbos pareiškimą. V. Molotov."

Šis naujas sąmokslo pakeitimas iš tikrųjų buvo nacių sutikimas, kad rusai pasiimtų visą Lietuvą. Hitleriui tuo metu labiau, negu Lietuvos žemės gabalas, buvo reikalingos Maskvos duodamos karinės medžiagos, o žemes jis vistiek manė vėliau visas atsiimsiąs. O Maskva noriai griebė žemes ir žmones. Už tą progą pusantrų metų padėjo Hitleriui auginti ragus, kuriuos tasai, neilgai laukęs, atsuko prieš tą pačią Maskvą. (Elta)

Mes visada turėsime Birželį

Birželyje vežė žmones. Durtuvais surėmę, grūdo į gyvulinius vagonus visus, kurių pavardes tik spėjo išskaityti nepabaigiamuose sąrašuose. Užkalti, be oro ir vandens, žiaurioje kelionėje mirė seneliai ir ligoniai, troško naujagimiai, verkė alkani vaikai ir begalinį skausmą kentė motinos, negalėdamos nei pačios jiem padėti, nei iš kur nors pagalbos prisišaukti.

Tai buvo pirmieji mirties traukiniai į Sibirą, pavergėjo tautos išnaikinimo šėtoniško plano pradžia.

Nuo to laiko praėjo daugiau negu ketvirtis šimtmečio. Pasikeitė pasaulis ir žmonės. Laiko tėkmė, nešdama užmarštin skausmą ir kančias, pamažu gydė pereito karo žaizdas. Gaivalingo ir modernaus gyvenimo sūkuriai daugeliui sutraiškė praeities siaubą ir nuvijo šalin tikrovės prisiminimus. Bet ne lietuvių tautai. Jos tragedijos nugramzdinti užmarštin neįstengs jokia jėga. Joks laikas neužgydys tautos žaizdų. Jas kasmet atgaivins nepamirštamas Birželis. Mes kasmet rinksimės į bažnyčias, į minėjimų sales, prie paminklų žuvusiem dėsim vainikus ir, nulenkę galvas, pagerbsim už laisvę mirusius ir nukankintus savo tautos vaikus.

Birželyje mes sutvirtinsim savo ryžtą pavergtam broliui išvaduoti. Mes iš naujo rikiuosim savo gretas. Sieksim vėl plačiau išeiti į pasaulį ir jam garsiau sušukti apie didžiąją dvidešimtojo amžiaus gėdą ir žmonijos nelaimę.

Birželyje mes stiprinsim tarpusavio ryšius. Širdyse įžiebsim žvakutę partizano kapui, sveikinsim tėvynėje kovojantį ir kenčiantį lietuvį. Tvirčiau ištiesim patriotui savo ranką, arčiau prie jo prieisim, atnaujinsim draugystę, išsikalbėsim, geriau vienas kitą suprasim, kad bendrai galėtume vesti griežtesnę kovą prieš savo priešą— okupantą.

Birželyje iš naujo parodysim pavergėjui, kad esam vis budrūs ir ryžtingi, kad laisvės siekio nepamiršim, niekada ir niekas nepajėgs jo nuslopinti. Kad niekas mūsų nei užliūliuos, nei užmigdys.

Laisvės troškulio okupantas nepajėgė išvežti iš Lietuvos Sibiro mirties traukiniais, nepajėgė jo sunaikinti darbo vergų stovyklose nei kalėjimuose. Nepajėgs jo numarinti nė dabar. Nei tėvynėje, nei išeivijoje. Nežiūrint, kokius metodus jis naudotų.

Joks priešo suktumas, joks rafinuotumas neįstengs lietuvio padaryti jo tarnu, nes Lietuvos laisvė yra didžiausias ir visuotinis visų mūsų siekis. Šiam pasiryžimui pakartoti, pasisemti jėgų, iš naujo uždegti kovos ugnį ir okupanto niekšybei bei žiaurumui įrodyti mes visada turėsime Birželį.

Bronius Nainys
JAV LB centro valdybos pirmininkas

Lietuviškas kryžius Flushing Meadows parke, buvusioje pasaulinės parodos aikštėje. Nuotr. R. Kisieliaus

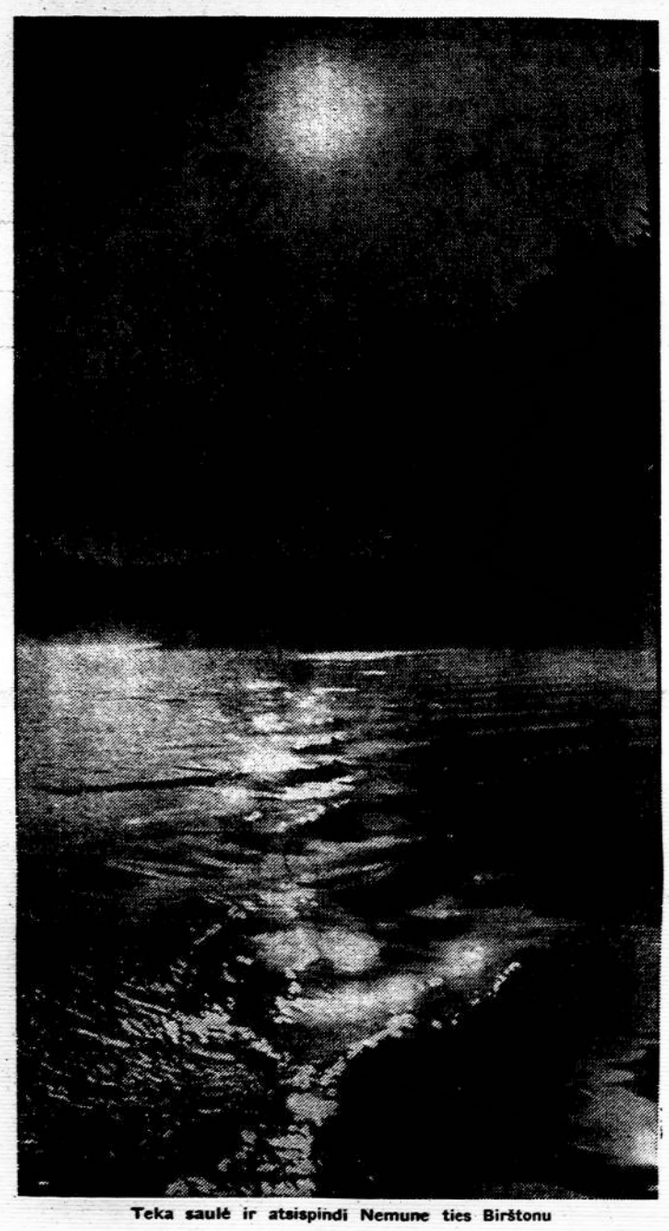

Teka saulė ir atsispindi Nemune ties Birštonu

NELĖ MAZALAITĖ

DEŠIMTOJI MŪZA

IŠTRAUKOS IŠ KNYGOS

(3)

Štai, džiaugiasi ji, jos žmonės atvyksta, jauni ir linksmi, būriais, išsipuošę gėlėmis, jie šoka aplinkui ją žemai, ir kiti lipą aukštyn, nešini, kaip į šventyklą, aukomis — baltus balandžius ir gėlių žiedus, kaip smagiai jie kopia, kaip skuba į jos galvą.

Ir spiauna į ją.

Į jos iškilią galvą, į jos ranką, kuri niekuomet nepavargsta laikyti deglą — ir į tą šviesą jie spiauna. Čia gimę, augę čia, jos žmonės, jos jauni žmonės.

Sako, yra tokių keistų žmonių, kurie įdėmiai stebi, perdaug galvoja, perstipriai išgyvena ir mato ko nereikia. Tai jie tvirtina, jog Laisvės Statula sudrebėjo, pasijudino, lyg norėjo atsispirti į savo piedestalą, nužengti, nubristi per vandenis į ten, kur jos šaukėsi ir šaukėsi nesiliaudami — vieni jau nutildyti prievartos, kiti prilaikydami jų balsus, žūstančiųjų, kaip negęstančią šventą ugnį — ji veržėsi bėgti bėgtinai ten, kad nepavėluotų.

Ir ji negalėjo.

Ji yra pririšta iškilmingais žodžiais, melagingais pažadais, ji stovi čia, pati be laisvės.

Dar sako — tokie, kur minėjome, kad yra neramūs ir mato į tolą, į ateitį, kurie kenčia — sako, kad statula dar kartą sujudėjo, vieną audringą naktį, norėdama išsirauti iš salos, ir savo negalią ir gėdą paskandinti.

Tačiau ji yra pertvirtai įtaisyta: ji gi turi saugoti laivus, atvežančius tuos, kuriems čia bus gera gyventi, tiek gera, kad netrukus, jeigu sugalvos, parduos ir ją pačią, kaip laužą. O gal būt ji dar tiks nuliedinti kokį ginklą, kad nužudytų paskutinį, besišaukiantį jos vardą.

Beje, sako, kad nuo to laiko, jeigu ji yra lankoma, ją mato tokią, kaip ji yra: gremėdišką paminklą mažoje saloje, statulą, padirbtą svetimšalio, padovanotą, aprūpintą svetimšalio emigranto eilėraščiu. Ir gali vaikščioti aplinkui ir laipioti kiek nori aukštai — jokio nerimo. Ji yra tuščias, metalinis — kas?—laiptų priedanga? Sporto trofėjus? Indas užspausti pagautą grobį? Jokio tvinksėjimo primenančio širdies plakimą, jokio kito garso, kaip lankančiųjų žmonių balsai. Ir jokio garso jos galvoje — tie, kurie nusimano tokiuose dalykuose, užliejo jos ausis kiečiau už varį, už plieną, už akmenį. Abejingumas — vadinasi ta vata.

Ir ji net nejunta, kad ji stovi palikta, kaip keista teta, kurios atvyksta pasižiūrėti iš smalsumo, kaip beprasmiai praleidusi savo dienas, belaukianti nežinomos užbaigos, senmergė.

Nusikaltimų kalnas

Žmogus buvo jau perėjęs pro visus nusiminimų ir netikrų vilčių vartus, ir jis tarė, jog bebuvo vienas kelias: jis turėjo eiti į pasaulinį Aukščiausią Teismą ir apkaltinti plėšiką į akis, visiems girdint.

Jis buvo paprastas, tasai žmogus, tačiau žinojo, jog kiekvienas yra savo Tėvynės atstovas. Jis neturėjo už savęs jokios regimos galybės, kuri gintų ir globotų jį, bet tikėjo, kad tas, kuris yra teisus, nugali ir vienas, šitaip buvo rašoma visų įstatymų (net ir plėšikų kraštuose buvo tokios knygos). Be to, juk jis iš tikrųjų nebuvo vienas: jis tikrai galėjo tarti, kaip įgaliotas šimtų milijonų — Aš, tai yra aš kiekvieno, kuris kenčia pavergtas.

Neilgai reikėjo ieškoti, jis žinojo, kaip žino visas pasaulis, kur yra Teisybės Vieta, kur gali pakloti savo apkaltinimą ir skundą ir būti išgirstas ir išklausytas. Tereikėjo truputį pavažiuoti, nedaug paėjėti, ir jis jau stovėjo prieš teisingumo atvaizdą, spindintį ir perregimą, tarsi kristolas: kaip tiktai tuo metu iš kiekvieno lango atsimušė saulė, šitaip ir tinka palaimą teikiantiems rūmams.

Vartai buvo atidari, sargai vaikštinėjo tingiai, kaip nupenėti balandžiai, žaliavo ir žydėjo kiemas, ir fontanų vandenys šnerėjo — viskas laukė žmogaus, kiekvieno, milijonų, kad prisiartintų nuskriausti ir išeitų gavę teisybę — žmogus buvo atvykęs į tikrą vietą.

Jis neturėjo ko slėpti kodėl atvyko, ir sustabdytas prie durų stačiai pasakė:

— Atėjau perspėti ir reikalauti: nusikaltėlis, kurio ieškojau per visą žemę, yra čia. Jis sėdi su teisėjais, aš atėjau pasakyti jiems, kad nurištų uždangalą nuo savo ir Teisingumo akių, kad plėšikas būtų nuteistas ir priverstas grąžinti ką mums yra pavogęs.

Sargas peržvelgė jį ir linksmai pasakė:

— Ką galėjo pavogti nuo tavęs?

Ir žmogus tarė rūsčiai:

— Laisvę.

Jį pavarė paprastai, be paaiškinimų, tam tereikėjo paties žemiausio sargo, ir tasai atliko tai su juoku ir išdidumu. Ir kai žmogus pasitraukė, vaikščiojo už vartų ir, sulaukęs sargybos pamainos, sugrįžo — jis pamėgino vėl įeiti, ir istorija pasikartojo: jis buvo nuvarytas.

Bet jis atėjo kitą dieną ir daug kitų dienų — jis jau buvo pažįstamas iš tolo, ir jam neleido nė išsižioti, tam pamišėliui — jo neleido net prie vartų.

Tačiau argi jis liovėsi? Kaipgi žmogus gali nustoti kovoti, jeigu žino už ką? — Jis ateidavo ir ateidavo, jis svarstė, jog sargas yra tiktai statytinis, kuris neturi sprendimo nei supratimo, jam būtinai reikėjo kaip nors pakliūti į vidų ir surasti tuos, kurie saugo teisingumą. Kas galėjo jam padėti?

Jis stovėdavo už tvoros ir žiūrėdavo į stiklo pastatą — ir kaip akvariume jis regėjo judėjimą ir veiksmą, bet jis negalėjo suprasti prasmės, jeigu neleidžia ten įžengti su begalinio svarbumo reikalu.

Vieną kartą jis buvo išgąsdintas: už kristalo sienų jis pamatė milžiną: neišmatuojamo aukštumo ir didybės žengė tasai laiptais, ir žmogų apėmė baimė, ir jis pasijuto kvailas— kaip jis užsimanė įsibrauti čia su savo ir milijonų skundu, juk jie tėra maži žmonės, gi čia tebuvo įleidžiami milžinai.

Bet jis išsigando dar labiau, jis beveik susmuko ant gatvės grindinio, kad vos išėjęs iš pastato durų, milžinas pasikeitė: buvo nedidelis, beveik mažas, jis nebuvo nė pilnai juodo veido, nebuvo ir baltas, ir nė raudonas — jis buvo margas, jis atrodė toks mizerija, lyg išviso nesantis. Tačiau — žmogus galėjo mirti vietoje, prisiekdamas — jog tai buvo tas pats, kuris viduje žengė milžinu.

Jis buvo taip sujauktas viduje dėl tokio keisto dalyko, jis negalėjo padaryt kitaip, kaip padarė: jis praėjo pro vartus, nesižvalgydamas ir nebijodamas jokio sargybinio, ir priėjo prie buvusio milžino. Tasai — kaip galėjai ji aptarti? — Tasai artinosi prie savo automobilio, ir baltas šoferis, laikydamas rankoje kepurę, pagarbiai atidarė duris.

— Aš tenorėjau paklausti, — tarė žmogus, ir Tasai atsisuko — jis dėvėjo brangiai atrodantį kostiumą, jo marškiniai buvo skaisčiai balti, kaklaraiščio spalvos ramios — sutvėrimas dėvėjo džentelmenų įmautę.

— Pardon? — pasakė jis,— jūs klausėte?

— Aš tenorėjau paklausti,— sako žmogus, —kas lipo laiptais tuo metu, kaip ir jūs? Kas, kai jūs išėjote per duris, prapuolė, kas?

— O, o! — džiugiai susijuokė džentelmeno apdaras, —O, jūs nežinote! Eikš, aš parodysiu! O, o, o! kaip gražu! — Jis buvo paslaugus, jis buvo linksmas, jis buvo vaikas ir žvėris, jis norėjo vartytis ir voliotis po žemę — žmogus stebėjo ir matė.

— Tu nežinai? Tai tu esi laukinis! — Palauk, palauk ir gerai stebėk mane, — ir jis įniro į vidų, kaip vijurkas, o sargas nusilenkė jam, ir žmogus žiūrėjo skaudančiomis iš įsitempimo akimis — jis aiškiai regėjo, kaip vos peržengęs slenkstį, tasai iškarto pasidarė aukštas, galingas — milžinas. Jis apsisuko, sargas nusilenkė jam, ir durų lauko pusėje jis vėl tapo mažas, nė juodas nė baltas, ir taip toliau.

— Matai? Gražu! — sušuko Tasai, — aš pasakysiu paslaptį: to negali padaryti nė mūsų burtininkai — kiekvienas, kuris pakliūva ten, tampa didelis.

— Ar gali pasakyti didesnę paslaptį? — su širdgėla pasakė žmogus, — kaip reikia ten pakliūti? Aš mėginau, aš veržiausi, aš nesu įleidžiamas.

— Aš esu ten, — pasakė Tasai su džentelmeno kelnėmis, aš esu, ir labai paprasta, aš atėjau ir atsisėdau. — Jis buvo iškilmingas ir išdidus. Bet jis buvo ir smalsus: — O ko tu nori būti ten?

(Bus daugiau)

VISAS DIDŽIĄSIAS JĖGAS Į VIENĄ KRŪVĄ

Dr. A. Razmos, Lietuvių Fondo pirmininko, kalba, pasakyta New Yorko vajaus proga surengtoje vakarienėje, gegužės 17 d. Waldorf Astoria viešbutyje.

(tęsinys iš pereito nr.)

Kalbėdami, ar kas priklauso, ar nepriklauso tokiai partijai, grupei, turėtume naudoti sveiką lietuvišką laikyseną. Šiandien daugumai lietuvių partijos ar grupės nevaidina jokio vaidmens. Tai laiko tik praeitimi. Visuomenė apsisprendžia ne pagal partiją, bet pagal lietuviškus reikalus ir darbus. Taip pat savo aukomis remia ne pagal partiją, bet žiūri, kad auka būtų duodama tikrai reikalingam darbui. Visuomenė nežiūri į vadovaujančių asmenų politinį nusiteikimą, bet žiūri kaip jis savo darbui aukojasi. Taip visuomenė parėmė lapkričio žygį. Jaunimo kongresą, Pasaulio lietuvių seimą, Lietuvių Fondą, Rezoliucijų Komisiją ir daugelį kitų realių darbų. Parėmė šiuos žygius daugiau nei buvo tikėtasi.

Čia turime pasimokyti, planuodami ateities veiklą.

Finansinė jėga

Finansinė parama yra pagrindinis mūsų kultūrinio visuomeninio veikimo laidas. Be finansinės paramos net kilniausi darbai neišvystų dienos šviesos.

Pinigų pas lietuvius yra pakankamai ir jo turi užtekti visiem lietuviškiem darbam.

Manau, kad be ginčų galime tvirtinti, kad Amerikoje yra 30 tūkstančių lietuvių, kuriem lietuvybė ir Lietuvos išlaisvinimas rūpi. Tad jei tie 30 tūkstančių lietuvių kasmet aukotų po 100 dol. lietuviškiem reikalam, tai kasmet surinktume tris milijonus dolerių. Pasakiška suma! Jeigu surinktume tik trečdalį, ir tada turėtume vieną milijoną dol., kurio pakaktų mūsų visiem lietuviškiem reikalam ir lietuviškai spaudai.

Tai nėra utopinis apskaičiavimas. Jis yra mūsų pajėgumo ribose. Reikia tik surasti pakankamai žmonių, kurie būtų pasišventę ir turėtų gabumų finansus organizuoti. Čia turime visi pagalvoti, kaip pasiekti šią finansinę realybę.

Lietuvių Fondas negali skųstis. Tiesa, pradžioje visi Fondo organizatoriai buvo laikomi nerealiais svajotojais, net su vėjo malūnais kovojančiais Donkichotais, bet — visi kritikai apsivylė. Šiandien Lietuvių Fondas peržengė per pusę milijono. Greitai pasieksime 600 tūkstančių sumą. Tai didelis laimėjimas, ir padėka priklauso jum visiem, šio vakaro dalyviam, jūsų narsiesiem Fondo organizatoriam. Ypatingai dideli nuopelnai priklauso didiesiem Fondo aukotojam — tai Aleksandrai ir dr. Juozui Kazickam. Jie Lietuvių Fondui yra paaukoję per 16 tūkstančių. Taip pat visą Fondo organizavimo laiką įdėjo daug energijos ir pasišventimo.

Šios puikios nuotaikos akivaizdoje pažadu jum, kad jūsų ir visų Lietuvių Fondo organizatorių pagalba už dviejų trijų metų Fondas turės milijoną. Tai bus didelis laimėjimas ir pasididžiavimas. Gerai investuodami tą milijoną, kasmet lietuviškiem reikalam galėsime skirti arti 100 tūkstančių dolerių.

Jau iki dabar Lietuvių Fondas lietuviškiem reikalam davė apie 70 tūkstančių dol. 1968 metais davė 28 tūkstančius, šiais metais vėl paskirs per 30 tūkstančių. Lituanistinio švietimo reikalam, vadovėliam, pačių mokytojų studijom jau duota apie 30 tūkstančių, jaunimo kongresui — 4,000, lituanistikos studijom — 5,000, Lietuvių Rašytojų Draugijos premijom — 3000, Lituanus ir Vasario 16 gimnazijai kartu — 3000.

Tai pačios stambiausios žuvys. O kur jaunimo laikraštėliai, Donelaičio vertimas, sportininkai, Čiurlionio galerija, kurie taip pat buvo paremti nemažom aukom. Dabar Fondas pasiryžo finansuoti Lietuvos istorijos išleidimą.

Keliuose universitetuose galimą įsteigti lituanistikos katedrą su lietuviais profesoriais, bet pradžiai reikia surganizuoti po keliolika tūkstančių dolerių paramos.

Yra daugybė kitų projektų, kurie būtų naudingi lietuviškiem reikalam, bet — viskam reikia pinigų.

Taigi, matote, reikalai skubūs, — reikia kuo greičiau surinkti visą milijoną.

Suburdami į krūvą visas savo jėgas — savo kūrybines, organizacines ir finansines, —pasieksime ne tik milijoną, bet atliksime ir kitus didelius darbus, kurie dabar mum atrodo tik svajonė. Tad — kartu visom jėgom už Lietuvą, lietuvybę ir lietuviškus reikalus!

Dar kartą ačiū jum, newyorkiečiai, už šią šaunią Fondo vakarienę, ačiū spaudai, kuri skelbė visiem jūsų dosnumą. Jūsų pavyzdžiu seks ir kiti miestai.

A.a. Kęstučio Kudžmos šviesaus atsisveikinimo vakare kalba dr. Br. Radzivanas, šalia kun. V. Dabušis ir moksleivių ateitininkų vėliava.

Dailininkai remia jaunimo užmojus

Moksleivių Ateitininkų Sąjungos centro valdyba, kuri išrinkta Toronte iš studentų, nutarė sutelkti lėšų sąjungos veiklai. Sunkus darbas. Bet nauja valdyba energingai ėmėsi šio žygio. Ji kreipėsi į lietuvius dailininkus, prašydama paaukoti jų organizuojamai lotrijai savo kūrinių. Ir štai 17 dailininkų mielai sutiko. MAS centro valdyba širdingai dėkoja menininkam: J. Bakiui, V. Balynienei, T. Idzelytei, V. Ignui, P. Jurkui, V. Krištolaitytei, R. Laniauskui, N. Palubinskienei, J. Paukštienei, dr. M. Ramūnienei, paaukojusiai dail. A. Tamošaičio paveikslą, S. Smalinskienei, Šetkui, Šimkevičiui, P. Vaškiui, A. Vekterytei, R. Viesului, G. Žumbakienei už parodytą nuoširdumą ir pritarimą šiam užsimojimui. Visose vietovėse šios loterijos bilietai yra platinami. Jeigu kas dar norėtų gauti šios loterijos knygučių platinimui, rašykite: J. Pleinys, 137 Gladstone Av. Hamilton 22, Ont., Canada, ir tuojau bus pasiųsta. Visi paremkim jaunimą, dirbantį lietuvišką darbą. Neužtenka vien gražių žodžių, bet reikia ir materialinės paramos veiklai. Šios loterijos premijų paskirstymas įvyks liepos 5 Dainavoje, moksleivių ateitininkų stovyklos uždarymo metu.

Atsargus

Įsikalęs sau į galvą, kad jis gali kartais būti gyvas palaidotas, Jordano pirklys Alifas pasidarė sau kapą su aliarminiais mygtukais ir langais.

Dail. J. Bagdonas savo kūrinių parodoje, kuri buvo surengta birželio 6, 7 ir 8 Angelų Karalienės parapijos abiejose salėse. Nuotr. R. Kisieliaus

DAIL. JUOZO BAGDONO PARODA NEW YORKE

Birželio 6, 7 ir 8 Angelų Karalienės parapijos salėse buvo surengta dail. Juozo Bagdono kūrinių paroda, kurią globojo LB New Yorko apygarda.

Oficialus parodos atidarymas įvyko šeštadienio vakarą, birželio 7 d., 6 v.v. Atidarymo kalbą pasakė LB apygardos pirmininkas Aleksandras Vakselis, primindamas dailininko gyvenimo pagrindinius bruožus, trumpai charakterizuodamas jo kūrybą. Dailininkas padėkojo visiem, kurie padėjo parodą surengt, ypač padėkojo parapijos šeimininkam, kurie leido šiam reikalui pasinaudoti naujai atremontuotomis salėmis.

Per visas tris dienas, nežiūrint gana šiltoko oro, parodą aplankė apie 150 žmonių. Buvo išstatyta 46 paveikslų parduota 10.

Kaip žinia, dailininkas yra abstraktinio meno atstovas, pamėgęs tapyti erdvėje judinčius kūnus, kurie kartais primena debesis, kalnų atlaužas ar ugniakalnio išmestus akmenis. Tokius kūrinius jis išstatė ir šioje parodoje. Jie nutapyti paskutiniu laiku — šią praėjusią žiemą.

Dailininkas mėgsta didelio formato paveikslus. Jo gigantiški judesiai neišsitenka paprastose drobėse, tai nejučia paveikslai vis didėja. Toje pat salėje prieš porą metų buvo išstatęs ir savo didžiausius darbus, kai visoje salėje sutilpo 5 paveikslai, ir jų didžiausias buvo apytikriai 20 pėdų ilgio, kokia 15 pėdų aukščio.

Dabar dailininkas susikoncentravo prie mažesnių formatų. Parodoje ir vyravo tokie mažesnio formato paveikslai, nors pora buvo ir didesnių.

Dailininkas mėgsta aliejinę tapybą, kuri jam duoda progos dažus krauti sluogsniais, įmaišyti net smėlį. Taip paveikslai turi labai įvairią ir turtingą faktūrą.

Retkarčiais mėgsta ir temperos dažus. Su jais dažų sluogsnių jau nesudėsi ir didesnių reljefų neišgausi. Ir šioje parodoje buvo išstatyta keletas skaisčiai žerinčių temperų.

Paroda buvo gražiai sutvarkyta, paveikslai įrėminti, skoningai salėse iškabinti. Salės— atremontuotos iš pagrindų, sudėtos naujos medžio sienos, nauji langai, naujos grindys, naujos šviesos. Visur švaru ir gražu.

(p.j.)

Kompozicija, dail. J. Bagdono paveikslas iš jo parodos. Nuotr. R. Kisieliaus

KĘSTUTĮ KUDŽMĄ PRISIMINUS

Gegužės 15 vakarą New Yorke pasklido liūdna žinia, kad štai, širdies smūgio ištiktas, Albany, N.Y., mirė visų gerai pažįstamas ir mielas **Kęstutis Kudžma,** sulaukęs vos 41 metų. Žinia sklido telefonais. Niekas nenorėjo tikėti, bet, — deja, tai buvo tikra žinia. Ir nieko kito nebeliko, kaip rengtis gedului ir laidotuvėm.

Kęstutis Kudžma tarnavo N. Y. valstybės švietimo sistemoje. Kiekvieną savaitę turėdavo vykti į Albany tarnybos reikalais. Keliavo į Albany ir aną savaitę, nors jis ir jautėsi pavargęs, nors šeima prašė pasilikti namie, prašė net į ligoninę gulti. Bet jis buvo pareigos žmogus, savo darbą visada stengėsi atlikti gerai ir sąžiningai. Iškeliavo ir tąsyk.

Albany, N. Y., jam pasidarė negera. Norėjo grįžti atgal į New Yorką, bet prie automobilio gatvėje, draugo akivaizdoje sukniubo. Širdies smūgis jį nukirto vietoje.

Velionis buvo pašarvotas M. Šalinskienės laidojimo koplyčioje. Sekmadienio vakarą čia įvyko atsisveikinimas. Tą dieną buvo ateitininkų šventė, moksleivių ir studentų įžodis, bendri pusryčiai. Dabar ateitininkai čia rinkosi atsisveikinti su savo broliu ateitininku. Rinkosi ir kiti, kurie tik pažino šį jauną ir taurų vyrą. Pirmadienį gi degė žvakės Apreiškimo parapijos bažnyčioje ir susirinkusiųjų gausus būrys kalbėjo paskutines maldas. Palaidojo jį Holy Ruth kapinėse, Westbury, L. I.

★

Kęstutis Kudžma buvo gimęs 1928 balandžio 23 Kybartuose. Antrojo pasaulinio karo audros jį vienui vieną išblokšė iš namų į svetimus kraštus. Buvo vos 16 metų berniukas. Bet jis nepasimetė ir nepražuvo. Įsijungęs į lietuvių bendruomenę, baigė 1948 Scheinfeldo lietuvių gimnaziją.

Atvykęs į Ameriką, įsikūrė Brooklyne. Reikėjo pačiam užsidirbti duoną ir mokytis. Tai dirbo įvairiai — kartais dienom, kartais vakarais, kad tik galėtų mokytis. 1950-1954 studijavo St. Johns universitete visuomeninius mokslus.

Baigęs studijas bakalauro laispniu, išvyko atlikti karinės prievolės. Neturėdamas kokių giminių nei artimųjų, jis į pranciškonų vienuolyną atnešė savo turtą — nedidelį lagaminą, kurį globojo Tėv. Modestas Stepaitis, O.F.M. Kariuomenėje tarnavo Korėjoje. Iš ten sugrįžęs, pirmiausia jis pasirodė pranciškonų vienuolyne ir, pasiėmęs lagaminėlį, vėl pradėjo studento gyvenimą. 1956-7 mokėsi Fordham universitete. Metus dirbo Illinois universitete psichologinių tyrimų asistentu. Mokėsi visą laiką, rengdamasis doktoratui.

Visuomeniniame darbe

Nors ir turėjo pats užsidirbti duoną, bet šalia mokslo jis dar surado laiko visuomeninei veiklai. Jis buvo skautas, ateitininkas. Reiškėsi abiejose organizacijose, vėliau vis labiau įsijungė į veiklą ateitininkuose, 1953-54 buvo Studentų Ateitininkų Sąjungos centro valdybos pirmininkas, tuo pačiu laiku ststovas Baltų Studentų Federacijoje, buvo net tos Federacijos pirmininkas 1954.

Reiškėsi ir Lietuvių Studentų Sąjungoje, 1954 buvo tos sąjungos pirmininkas. Rengė suvažiavimus, stovyklas, skaitė paskaitas jaunimo auklėjimosi klausimais.

Redakcijų narys

Su studento dienomis jis pradėjo dirbti Ateities redakcijoj, buvo ir Studentų Gairių redakcijos narys. Rašė ne tik į tuos minėtus laikraščius, bet taip pat rašė į Darbininką, Draugą, Į Laisvę. Rašė aktualiais jaunimo klausimais.

★

Buvo jis vedęs Reginą Ingelevičiūtę, augino du sūnus— Liną ir Darių, kurie abu lanko ir lietuviškas mokyklas.

Prieš porą metų drauge su dr. V. Vygantu, svainiu, ir žmonos tėvais buvo persikėlęs gyventi į Little Neck. Ten dviejuose namuose gyveno visa nemaža giminė.

Kas pažino Kęstutį Kudžmą, visi džiaugėsi jo išsiauklėjimu, santūrumu, kuklumu. Ateidavo jis aukštas ir lieknas, plaukus suvertęs bangele, su šypsena veide. Turėjo ir sąmojaus ir tuo sąmojumi pradėdavo pokalbį.

Kęstutis Kudžma 1954 m., kai buvo Studentų Ateitininkų Sąjungos pirmininkas.

Kalbėjo ramiai, nesiblaškydamas, susitelkdamas savyje, ieškodamas taiklesnio žodžio. Kalbos tonas buvo paprastas. Taip paprastai jis kalbėdavo ir susirinkimuose, kai tekdavo pirmininkauti. Mokėjo ramiai spręsti, ramiai ir taikiai baigti kokius ginčus. Darbo nesikratė, jei reikėjo — dirbo visu nuoširdumu.

Velionis buvo pozityvus žmogus, geros širdies ir labai paslaugus visiem patarnauti, padėti. Perėjo jis per gyvenimą, darydamas gera ir palikdamas visiem labai šviesų prisiminimą. O gyveno taip trumpai, bet savo gyvenimui davė gražią prasmę. Todėl jo gedėjo ir gedi ne tik artimieji, bet ir lietuviškoji visuomenė, nes buvo tos visuomenės tikrai pozityvus narys. (p.j.)

Hartfordo lietuvių Moterų Klubo veikla

"Mylios ilgumo stalas"

Lietuvių Moterų Klubų Federacijos pirmininkės Vincės Jonuškaitės pastangų dėka prieš keletą mėnesių Hartforde buvo įsteigtas Lietuvių Moterų Klubas. Į steigiamąjį susirinkimą atsilankė daugiau dalyvių, negu kad buvo tikėtasi. Išrinkta valdyba. Į ją įeina: A. Ustjanauskienė, S. Čiurlienė, D. Brazdžionienė, B. Zabulienė, D. Grajauskienė ir A. Vitkuvienė.

Kadangi į steigiamą susirinkimą jokių korespondentų nebuvo pakviesta, tai sunku pasakyti, kokie ateities planai buvo svarstomi. Tačiau, nepraėjus nė porai savaičių, jau teko išgirsti per lietuvišką radiją, o taip pat ir per amerikiečių spaudą, kad Hartfordo Lietuvių Moterų Klubas ruošia "tradicinį lietuvišką Velykų stalą". Taip buvo paskelbta per mūsų radijo valandėlę, o amerikiečių spauda stalą pavadino: "A mile long Lithuanian traditional Easter table".

Nėra abejonės, jog moterų klubo organizatorės prieš pirmąjį pasirodymą buvo labai susirūpinusios. Nė viena iš jų negalėjo pramatyti, kaip tautiečiai reaguos į naujai įsteigtos organizacijos pirmąjį žingsnį. Dėl tos priežasties tos, kurios turėjo jau praktikos iš kitų parengimų, apskaičiavo, kad daugiau kaip šimtas svečių neateis. Bet svečiai pradėjo birti kaip žirniai iš maišo. Ne šimtas, ne du, bet beveik trys šimtai tautiečių pripildė Lietuvių Klubo salę, ir organizatorėm nieko kito neliko, kaip tik organizuoti papildomas kėdes ir stalus.

(atkelta iš 6 psl.)

Pirmoji pranciškonų pastogė

Gegužės 24 paminėta pranciškonų vienuolyno Greene, Maine, 25 metų įkūrimo sukaktis.

Šis vienuolynas tuo reikšmingas, kad jis pirmas pastovus lietuvių pranciškonų namas Amerikoje, įsteigtas 1944. Kiek anksčiau gi įsikurta Pittsburghe, bet tik leidžiant vietos vyskupui laikinai ten pagyventi. Portlando vyskupas davė leidimą visam laikui, atsižvelgdamas, kad jo vyskupijoj buvo apie 600 lietuvių, kuriuos reikėjo aptarnauti religiškai.

Kai kūrėsi Greeno vienuolynas, buvo tik 2 lietuviai pranciškonai šiame krašte: T. Justinas Vaškys, OFM, ir T. Juvenalis Liauba, OFM. Pradžia sunki, bet ryžtas smarkus. Iš šios nuošalios vietos tikėtasi pasklisti po visą Ameriką bei Kanadą. Taip ir atsitiko. Turint pastovią pastogę, jau lengviau buvo galima žvalgytis pla-

25 METŲ PROGA

čiau, kai atvyko daugiau lietuvių pranciškonų iš Europos. Greeno vienuolyne brendo planai tolimesnės pranciškonų veiklos, kuri šiandien apima spaudą, jaunimo auklėjimą, parapinį darbą ir misijas. Dabar lietuviai pranciškonai turi 6 vienuolynus.

25 metų jubiliejus paminėtas gausiu pobūviu, kuriame dalyvavo pranciškonų provincijolas, apylinkės amerikiečių dvasiškija, valstybės bei miesto pareigūnai ir apie 150 apylinkės žmonių, kuriuos religiškai aptarnauja Greeno vienuolyno kunigai. Sveikinimuose visi išreiškė džiaugsmą, kad šis vienuolynas įsikūrė, išsilaikė ir turėjo tokios gilios reikšmės lietuvių pranciškonų raidai. Vaišių metu ypatingai jautrų žodį tarė lietuvių pranciškonų organizatorius ir Greeno vienuolyno kūrėjas T. Justinas Vaškys, kuris dabar ten yra vyresniuoju. Jo žodžiai buvo kupini prisiminimų apie anuos tolimus metus.

Po šio pobūvio, 25 m. jubiliejus prasmingai buvo paminėtas koplyčios pagražinimu. Įdėti nauji vitražai, Kryžiaus Keliai, pertvarkyti altoriai, naujai išdengtos sienos. Visa tai atliko dail. V. K. Jonynas. Dabar toje koplyčioje viskas yra meniška, modernu, lietuviška. Amerikiečiai negali atsistebėti abstrakčiais vitražais, lietuviškos ornamentikos žvakidėmis, pusiau abstrakčiais Kryžiaus Kelių paveikslais aluminume ir medyje. Prie viso to prisideda jau anksčiau sukurtas dail. A. Kašubienės galinėj sienoj didelis mozaikinis paveikslas ir dail. V. Kašubos skulptūrinis altorius.

Šiaip Greeno vienuolyno padėtis yra daug pasikeitusi per tuos 25 metus. Ankstesnės kartos lietuvių dauguma išmirė, iš tremties atvykusių mažai kas pasiliko. Vienuolynas dabar aptarnauja ne tik savo tautos žmonių saujelę, bet ir visus to miestelio bei apylinkės gyventojus. Portlando vyskupas yra pažadėjęs greit prie vienuolyno įsteigti parapiją ir pavesti jos administravimą pranciškonam.

Kennebunkporte, Maine, paminėta vienuolyno įkūrimo 25 metų sukaktis. Prie stalo matosi kun. Tėv. Jonas Dyburys, Tėvas Leonardas Andriekus—provincijolas, Tėv. Justinas Vaškys — buvęs tuo metu provincijolas.

EKUMENINĖS PAMALDOS

Jau ne kartą buvo minima spaudoje apie Philadelphijoje ruošiamas ekumenines pamaldas. Tai atrodė tolimoje ateityje, bet štai ta diena—birželio 15-toji — jau visai priartėjo.

Gal ne vienas paklaus, kodėl ir kam tos ekumeninės pamaldos reikalingos ir ko norima jomis atsiekti. Iš tikrųjų — jau seniai reikėjo ieškoti naujų būdų iškelti mūsų krašto tragedijai platesnėje visuomenėje. Eilę metų esam minėję liūdnas nepriklausomybės netekimo ir tautos naikinimo sukaktis vien tik savo tautiečių tarpe. Su laiku žmonės pavargo ir vis mažiau rodo entuziazmo, o Lietuvai ir kitom Pabaltijo tautom padarytos bei daromos skriaudos laisvojo pasaulio piliečiui vis lieka mažai žinomos ir neaiškios. Kai broliai tėvynėje negali atvirai patys už save kalbėti, tai yra mūsų šventa pareiga iškelti viešumon Sovietų okupanto jiem daromas skriaudas — religijos ir žmogaus teisių paniekinimą.

Maždaug prieš metus laiko abiejų LB apylinkių (Philadelphijos ir Pietinės New Jersey) jubiliejinių metų komitetas, susijungęs su latviais ir estais, nutarė suruošti bendrą maldos dieną už pavergtas Pabaltijo valstybes. Birželio mėnuo buvo pasirinktas kaip tinkamiausias mūsų kraštų tragedijai priminti. Kadangi latviai ir estai daugiausia yra protestantai, tai naujoji ekumenizmo dvasia ypatingai paskatino šiam užsimojimui.

Amerikiečių visuomenės įtraukimas į ekumenines pamaldas komitetui nekėlė ypatingo rūpesčio. Amerikiečiai bendrai yra religingi žmonės, ir jų pakvietimas dalyvauti bendrose pamaldose už kraštus, kuriuose net už religijos mokymą yra baudžiama kalėjimu, juos sudomino. Šis susidomėjimas aiškiai jaučiamas, kai visa eilė įvairių religijų vyskupų ir dvasiškių mielai sutiko ne tik dalyvauti bendrose pamaldose, bet ir savo bažnyčiose paskelbti maldos dieną už pavergtas Pabaltijo valstybes.

Pats šios ekumeninės maldos dienos pasiruošimas jau supažindino visą eilę įtakingų žmonių su Lietuvos, Latvijos ir Estijos padėtimi, nes dvasiškiai, ruošdami laiškus savo parapiečiam, prašė komitetą medžiagos ne tik apie religinę padėtį Pabaltijy, bet ir apie šių kraštų istoriją bei kultūrą. Taip pat radijo stotys, televizijų kanalai ir laikraščių radakcijos buvo aprūpintos informacija bei reikalinga medžiaga apie ekumenines pamaldas ir Pabaltijo valstybes.

Komiteto darbas buvo didelis, bet jis jau baigtas: laiškai su pakvietimais jau išsiuntinėti, programos ir atsišaukimai išspausdinti, informacija paskleista — belieka laukti visuomenės reagavimo, tai yra gausaus atsilankymo katedron.

Lietuviam šios ekumeninės pamaldos atstos baisiojo birželio minėjimą. Tik šį kartą turėtume dar labiau susikaupti ir parodyti, kad esame stiprūs ir vieningi maldoje bei darbuose ir kad, krikščioniškos meilės vadovaujami, negalime tylėti, kai mūsų broliai yra bedievio okupanto skriaudžiami, o protėvių žemė naikinama. **S.M.J.**

★

Birželio 15, sekmadienį, 2 v. popiet, Šv. Petro ir Povilo katedroje, Benjamin Franklin Parkway ir 18-tos gatvės sankryžoje, pabaltiečiai organizuoja viešą Ekumeninės Maldos Dieną, kurios tikslas yra dvejopas: maldoje prisiminti žuvusius bei kenčiančius savo brolius ir surasti daugiau draugų Lietuvos, Latvijos ir Estijos tautom. Kaip žinoma, pagrindiniais dienos kalbėtojais bus Philadelphijos arkivyskupas kard. John J. Krol ir Pennsylvanijos liuteronų sinodo prezidentas kun. dr. William A. Janson, Jr.

Šalia religinės programos yra numatyta ir meniška muzikinė programa. Maldos pradedamos vargonų koncertu, kurį atliks vargonų virtuozas muzikas Zenonas Nomeika. Jis yra ne tik studijavęs vargonus Kaune ir Paryžiuje, bet ir davęs daug koncertų Lietuvoje, Vokietijoje, Kanadoje ir Amerikoje. Solo giedos pasižymėjęs estų tenoras Heinz Riivald, o giesmes lietuviškai, latviškai ir estiškai atliks jungtinis lietuvių-estų choras ir atskiras latvių liuteronų Šv. Jono bažnytinis choras.

Ekumeninės Dienos pasisekimas priklauso ne vien nuo jos rengimo komiteto pastangų. Už jį visi nešame didesnę ar mažesnę atsakomybę, nes tai mūsų pačių ruošiama šventė. Kad ji pasisektų, pabaltiečiai privalo užpildyti nemažą katedrą ir aktyviai pamaldose dalyvauti.

Nors paruošiamieji darbai eina prie galo, tačiau šventės rengėjų rūpesčiai dar nesibaigia. Kai svetimieji šiltai kvietimus priima, savųjų tarpe dar jaučiama entuziazmo stoka. Ne be reikalo rengėjai su baime prisimena Evangelijoje minimas vestuves, į kurias kviestieji neatvyko visaip teisindamiesi ir teko kviesti kryžkelėse bestovinčius puotos būstinei užpildyti. Tačiau yra pagrindo manyti, kad šios savaitės bėgyje neliks nė vieno neapsisprendusio ar įvairiai savo nerangumą beteisinančio.

Pabaltiečių Komitetas tikisi nemaža savo tautiečių susilaukti iš New Yorko, New Jersey, Baltimorės, Scrantono ir kitų artimesnių ir tolimesnių apylinkių. Turime pasirodyti vertais kitataučių skiriamo mum dėmesio. Pagaliau gausus mūsų dalyvavimas pateisintų pastangas ir tų, kurie, šią šventę ruošdami, jau ištisi metai darbuojasi. **V.Š.**

Philadelphijoje, ekumeninės maldos dienos programą priėmus. Iš k. į d. — prel. dr. Vytautas Martusevičius — Šv. Jurgio parapijos klebonas, prel. Philip Dowling — Philadelphijos arkivyskupo kardinolo John J. Krol atstovas, kun. dr. Klemensas Batutis — Šv. Kazimiero parapijos klebonas, kun. Jurgis Degutis — Šv. Andriejaus parapijos klebonas ir inž. Algimantas Gečys — baltiečių komiteto pirmininkas. Nuotr. K. Čikoto

ŽINIOS IŠ TORONTO

Bendruomenės koncertas

Gegužės 31 iš Clevelando atvyko Čiurlionio ansamblis. Tą pačią dieną įvyko koncertas su choro dainomis, kanklių muzika ir solistais. Ansamblio dirigentas A. Mikulskis moka taip sustatyti savo repertuarą, kad kiekviena daina vis kuo nors skiriasi ir tokiu būdu koncertas niekada nenusibosta, visada šviežias, visą vakarą labai įvairuoja. Programą dar pagyvino solistai — R. Mastienė iš Chicagos, V. Verikaitis iš Toronto, Ir. Grigaliūnaitė iš ansamblio, Vladas Plečkaitis, Algis Gilys, kanklininkės, ragelis.

Koncertas pradėtas Putino-Mykolaičio "Lietuvio giesme". Baigtas Maironio "Lietuva brangi". Žinoma, Čiurlionio ansamblis, kaip ir visada, pabaigai padainavo "Namo, namo". Publika skirstėsi nenoriai. Dvi valandos prabėgo labai greit.

Koncertą suruošė L. B. Toronto apylinkės valdyba, kurios pirmininkė L. Švegždaitė gražiai padėkojo.

Nauja šventovė

Birželio 1 vyko iškilmės — laisvės paminklo ir kankinių koplyčios šventinimas. Ir koplyčia, ir paminklas pastatyti lietuviškose kapinėse. Šventinimo apeigas atliko Toronto vyskupas T. Fulton. Jis tarė gražų žodį, dėkodamas lietuviam už originalius paminklus.

Mišias aukojo prel. J. Balkūnas iš New Yorko. Per mišias giedojo Čiurlionio ansamblis. Įspūdingame pamoksle prelatas J. Balkūnas puikiai supynė Dievo, Bažnyčios ir tėvynės, o dabar ir jos laisvės reikalus į vieną nedalijamą visumą.

Nors iš ryto lietutis pylė ir buvo baimės, kad nebus maldininkų, bet jų netrūko: susirinko per 2,000 (iš Toronto, Hamiltono ir kitų kaimyninių parapijų).

Pasibaigus mišiom, prie paminklo buvo dedami organizacijų vainikai ir gėlės. Lietuvos konsulas J. Žmuidzinas užžiebė laisvės ugnį, asistuojant Sibiro tremtinei ir kūrėjų savanorių pirmininkui. Buvo paleisti balti balandžiai kaip laisvės simbolis. Ceremonijom einant į galą, tarė žodį konsulas ir Šv. Jono parapijos klebonas P. Ažubalis, faktiškasis koplyčios ir

(nukelta į 6 psl.)

Tėvų pranciškonų vienuolynui, Aušros vartų koplyčiai, Kultūros židiniui — Jaunimo centrui aukojo

Po 100 dol.: A. Ignaitis, Brooklyn, N. Y., Vincentas ir Petronelė Dabulis, Brooklyn, N. Y. (pažadėję 500 dol.) įrašo savo mirusius tėvus. Felix Marcis (pažadėjęs 200 dol.) įrašo tėvą Rapolą Ivanauską, Vladas ir Marcelė Matulioniai, Cleveland, Ohio, įrašo į fundatorius savo šeimos sponserį Petrą Škėrį.

Po 50 dol.: A. ir M. Jankauskai, Ozone Park, N. Y. (pažadėjo 300 dol.), J. Norvila, Brooklyn, N. Y. (pažadėjo 150 dol.).

30 dol.: J. Stulgaitis, Ozone Park, N. Y.

Po 25 dol.: Algis A. Lukas, Bethesda, M.D., Z. J. Kavaliauskai, Hartford, Conn., Julius Botyrius, Brooklyn, N.Y., Edvardas Volskis, Brooklyn, N. Y. (pažadėjo 100 dol.), A. Markūnas, Brooklyn, N. Y. (pažadėjo 100 dol.), M. Patrikas, Brooklyn, N.Y.

Po 20 dol.: Anna ir Mary Morris, Ozone Park, N. Y., J. Gruzauskas, So. Ozone Park, N. Y., Pranas Ivaškevičius, So. Ozone Park, N. Y. (paž. 100 dol.), A. Girnius, B-klyn, N.Y., A. Mikulskienė, Brooklyn, N. Y. (pažadėjusi 100 dol.), J. Matulaitienė, Brooklyn, N. Y. (pažadėjo 200 dol.) įrašo Algirdą Matulaitį.

Po 10 dol.: B. Bagdžiūnienė, Brooklyn, N. Y. (pažadėjo 100 dol.) įrašo motiną Pauliną Kynastienę, Z. Dičpinigaitis, Brooklyn, N.Y., A. Genevich, Brooklyn, N.Y. (pažadėjo 100 dol.), Joseph Gervė, Brooklyn, N.Y. (pažadėjo 100 dol.), N. N. Brooklyn, N. Y., A. Kučinskas, Brooklyn, N.Y. (pažadėjo 100 dol.), A. Sniečkienė, Brooklyn, N.Y. (pažadėjo 60 dol.), Anna Kazlauskas, Phila, Pa., R. Mullery, Brooklyn, N. Y. (pažadėjo 100 dol.), A. Povilauskienė, Brooklyn, N. Y. (pažadėjo 100 dol.), S. Steckiai, Brooklyn, N. Y.. (pažadėjo 100 dol.), J. Sirutis, Brooklyn, N. Y., Sulinskų šeima, Brooklyn, N. Y., Frank Urban, So. Ozone Park, N. Y. (pažadėjo 100 dol.) įrašo a.a. vyrą Praną Urboną. V. Zubites, Brooklyn, N. Y., Z. Vitaitienė, Brooklyn, N. Y. (pažadėjo 100 dol.), M. Žvirblis, Jamaica, N. Y.

9 dol.: K. Tumonis, Ilion, New York.

Po 5 dol.: Alda Baier, J. Bayer, A. Kynastas, M. Bruzgis, M. Lisankie, K. Raubunas, S. Rutkunas, M. Norušis, George Novitskys, August J. Karpus, J. Terebeiza, A. Pajaujis, A. Veracka, H. Johnson, V. M. Noreika, O. Galeckas, O. Litt, Brooklyn, N. Y. (pažadėjo 100 dol.), A. Gervė, Brooklyn, N.Y. (pažadėjo 200 dol.), Vincas ir Ludcvika Galeckai, Brooklyn, N. Y. (pažadėjo 100 dol.), Izabelė Steponaitienė, Brooklyn, N. Y. (pažadėjo 200 dol.), A. Poderiai, Brooklyn, N. Y. (pažadėjo 100 dol.) įrašo Magdaleną Plikaytis ir Anna Poderis, Mary Kalėda, Brooklyn, N. Y. (pažadėjo 100 dol.), C. Dumblienė, Brooklyn, N. Y. (pažadėjo 100 dol.).

Pažadėjo aukoti:

250 dol.: Antonina Bobelis, Brooklyn, N. Y.

Po 200 dol.: J. A. Poderiai, S. Ozone Park, N. Y., Stasys Slikas, Brooklyn, N.Y.

Po 100 dol.: J. Klimavičius, Brooklyn, N.Y., Jurtis Juodis, Brooklyn, N.Y., A. Sirutienė, Richmond Hill, N. Y., A. J. Mažeika,S. Ozone Park, N. Y.

Visiem aukojusiem teatlygina Visagalis!

Įamžinkite save ir savo šeimos mirusius šiame kilniame darbe Dievo garbei ir Tėvynės labui. Paskubėkite dosnia auka, kad visi statybos darbai kuo greičiau pasistūmėtų pirmyn. Nepamirškite šių kilnių planų prisiminti ir testamentuose. Mūsų padėka ir maldos. Dabarties ir ateities kartos nepamirš Jūsų. Aukas siųsti: Building Fund Franciscan Monastery, 680 Bushwick Avenue, Brooklyn, N.Y. 11221.

IŠ VISUR

— **Vysk. V. Brizgys,** Lietuvos atstovas Washingtone Juozas Kajeckas, Kunigų vienybės pirmininkas kun. E. Abromaitis, Chicagoje, Philadelphijos lietuvių klebonai — kun. J. Degutis, kun. dr. C. Batutis, prel. dr. V. Martusevičius, JV Lietuvių Bendruomenės padaliniai nuoširdžiai pritaria ekumeninės maldos dienai ir visokeriopai remia jos rengėjų — Baltų-Amerikiečių jungtinio kteto darbus. Ekumeninės maldos diena įvyksta birželio 15 Philadelphijos Šv. Petro ir Povilo katedroje, kurioje telpa per 1300 asmenų. Tai vienas iš reikšmingų įvykių, nes jis plačiai prabils ir apie šių trijų Pabaltijo valstybių šių dienų gyvenimą raudonųjų vergijoje.

— **Bendruomenės ir švietimo darbuotojų** suvažiavimas - seminaras įvyks birželio 13-15 Romuvoje, Vokietijoje. Ta proga Vasario 16 gimnazija duos Joninių programą.

— **Rusų ištremtųjų** ir nukankintų pabaltiečių minėjimą birželio 14 ruošia D. Britanijos baltų taryba Londone. Bus bendros pamaldos, o po jų padedamas vainikas prie Nežinomo kareivio kapo Cenotaph.

— **Amerikos lietuvių kongreso** programoje atskirais pranešimais ne tik numatyta pažvelgti į laimėjimus Lietuvos laisvinimo darbe, bet taip pat panagrinėti ir nesėkmes. Realus įvertinimas laisvinimo darbų sėkmių ir nesėkmių sudarys tvirtus pamatus ateities veiklai.

— **Rimanto Laniausko** (iš Clevelando) ir Antaninos Čiunkaitės (iš Detroito) sutuoktuvės įvyks birželio 14 d. 5 val. popiet šv. Antano bažnyčioje Detroite. Abu jaunieji veiklūs lietuviškame gyvenime. Rimantas yra pasižymėjęs kaip jaunas dailininkas, Antanina dirba dekoravimo srityje.

— **Dail. Antanas Petrikonis** birželio 14-15 Clevelande, Čiurlionio ansamblio namuose, rengia savo kūrinių parodą, kurią globoja L. B. Clevelando I ir II apylinkės.

— **Ateitininkų sendraugių stovyklos** kapelionu šiais metais bus kun. dr. Petras Celiešius. Stovyklą bus užbaigta šeštadienį koncertu, kurį atliks Iz. Motiekaitienės studijos mokiniai. Stovykla vyks Dainavoje nuo rugpiūčio 3 iki 10. Norintieji gauti kambarį prašomi registruotis pas Jurgį Mikailą, 24334 Pierce Ave., Southfield, Mich. 48075. Registruojantis reikia įmokėti 15 dol.

— **Lilijos Šukytės,** Metropolitan Operos solistės, koncertas Hartforde įvyks spalio 5 d., 3 val. popiet Hartt College Millard auditorijoj (University of Hartford campus). Koncerto rengimu rūpinasi Šatrijos skautai ir specialiai tam reikalui sudarytas komitetas. Pelnas numatomas skirti N. Pr. Marijos seserų Putname statomai jaunimo stovyklai paremti.

— **Kun. Viktoras Rimšelis,** tėvų marijonų provinciolas, birželio 1 išvyko į New Yorką, iš kur kartu su viceprovinciolu kun. J. Dambrausku išskrido į visuotinį Marijonų vienuolijos susirinkimą, įvykstantį Romoje. Susirinkimas tęsis iki liepos pradžios.

— **Tradicinė Lietuvių Diena** Marianapolyje, Thompson, Connecticut, įvyks liepos 4 penktadienį. 11 val. mišias aukos ir pamokslą pasakys kun. Petras Shakalis, šv. Pranciškaus parapijos klebonas. Lawrence, Mass. 12 val. pietūs. Po pietų įvairios pramogos, žaidimai. Lietuvių dienos rengėjai ir Marianapolio marijonai nuoširdžiai visus kviečia dalyvauti šioje tradicinėje lietuvių šventėje.

Toronte šventina lietuvių kapinių koplyčią ir paminklą. Iš k. į d. kun. P. Ažubalis, kun. Saldukas iš Kolumbijos, Toronto vyskupas Fulton, prel. J. Balkūnas iš New Yorko, kun. J. Staškevičius, Tėv. Placidas Barius.

Hartford, Conn.

(atkelta iš 4 psl.)

Sunku pasakyti, kaip čia atsitiko, kad šis pirmasis Hartfordo Lietuvių Moterų Klubo parengimas susilaukė tokio didelio pasisekimo, tačiau tenka konstatuoti malonų faktą, jog visi svečiai buvo nepaprastai patenkinti. Kruopščių komiteto narių pastangomis velykinis stalas buvo nepaprastai turtingas ir ištaigingas.

Tačiau ne valgis buvo pagrindinis tikslas šio pirmo moterų klubo pasirodymo. Savo įžanginėje kalboje klubo pirmininkė pastebėjo, jog ši diena yra labai reikšminga Hartfordo lietuvėm moterim. Pirmą kartą jos vieningai išeina į visuomenę ir pirmą kartą įrodo, jog jos gali konkrečiai prisidėti prie bendros tautinės veiklos ir tautinių tradicijų išlaikymo.

Pasakė kalbą ir Hartfordo Lietuvių Bendruomenės pirmininkas, o taip pat ir kitų Connecticut miestų lietuvių moterų klubų atstovės, kurios sveikino naujai įsteigtą Hartfordo moterų klubą ir linkėjo jam pasisekimo. Malonią staigmeną padarė į šį pobūvį atvykęs Hartfordo miesto burmistro pavaduotojas George B. Kinsella su žmona. Savo kalboje jis išreiškė didelį pasitenkinimą, kad lietuvės moterys surucšė tokį puikų parengimą.

Po malonių prakalbų ir linkėjimų svečiam buvo suteikta kita maloni staigmena. Pasirodo, jog, niekam nežinant, jaunosios Hartfordo lietuvės ponios, vadovaujant Kotrynai Marijošienei, suorganizavo specialiai tam įvykiui pabrėžti tautinių šokių grupę. Kaip tos ponios šoko, tai nesiimu aprašyti. Turbūt, užteks pasakyti, jog plojimai truko ilgiau, negu kad jos šoko.

Tą patį vakarą amerikiečių televizijų stotys parodė, kaip atrodo "a mile long Lithuanian traditional Easter table", o kitą dieną amerikiečių spaudoje buvo įdėtos puikios nuotraukos, vaizduojančios mūsų jaunas ponias su tautiniais drabužiais aplink velykinį stalą.

Kokie yra valdybos ateities planai, bent tuo tarpu nieko nėra skelbiama. Tačiau iš pašalinių šaltinių teko sužinoti, jog mūsų moterys jokiu būdu nesiruošia miegoti ant taip nelauktai sukurtų laurų. Jos jau sudarė planus tolimesnei veiklai. Būsimas jų pasirodymas gali būti dar malonesnė staigmena Hartfordo lietuvių visuomenei.

Čik.

Torontas

(atkelta iš 5 psl.)

paminklo statytojas ir šių iškilmių ruošėjas.

Čia pat vykusioj rinkliavoj surinkta 2,656.80 dol. Paminklas Toronto apylinkei atsieis 10,000 dol., o koplyčia, ją užbaigus, — ligi 30,000 dol. Lieka didelė skola ateičiai.

Koplyčia eina 5 pėdas į žemę. Prieš koplyčią yra išpiltas amfiteatras. Projektavo jaunas Toronto architektas V. Liačas. Paminklas pastatytas ant koplyčios. Paminklo papėdėje amžino žibinto aukuras. Amfiteatras gali talpinti 2,000 asmenų.

Toronto lietuviai turi naują šventovę. Praeis daug metų, o ji savo monumentalumu bylos apie lietuvių ištikimumą tėvynei ir Dievui.

★

Tucksis lietuviai: Prisikėlimo parapijoj turi užsakus net trys lietuviškos poros — Algis Mikelėnas su Violeta Akelaityte, Virginijus Sičiūnas su Tyrūne Girdzijauskaite, S. Lisauskas iš Chicagos su Aušra Gataveckaite.

Tomas Trečiokas, 55 metų, nuo širdies priepuolio mirė gegužės 26.

Mezgėjas

Vokietis senas (70 m. amžiaus) jūrininkas Rasch dalyvavo mezgimo varžybose ir laimėjo jas prieš 36 moteris.

Jis mezga ne virbalais, bet degtukais.

Toronte šventina lietuvių kapinių koplyčią ir paminklą. Iš k. į d. kun. P. Ažubalis, kun. Saldukas iš Kolumbijos, Toronto vyskupas Fulton, prel. J. Balkūnas iš New Yorko, kun. J. Staškevičius ir Tėv. Placidas Barius.

SENIAUSIA LIETUVIŲ PARAPIJA NAUJ. ANGLIJOJ

WORCESTER, MASS.

Šv. Kazimiero parapijos 75 metų sukaktis pradėta gegužės 23 vakarą Šv. Vardo (Holy Name) mokyklos salėje surengtu iš tos parapijos kilusių dviejų solistų — Lilijos Mernik ir R. Kazio Jakučio koncertu. Abu solistai padainavo solo ir duetų lietuviškų bei angliškų dainų ir operų arijų.

Pirmieji lietuviai

Spėjama, kad pirmasis lietuvis Worcesterio apylinkėje buvo apsistojęs 1868-9, t.y. tais metais, kada prasidėjo iš Lietuvos emigracija į Ameriką.

Tada Lietuvoje buvo nederlius ir badas, trukęs dvejus metus. Pirmas žinomas lietuvis, apsigyvenęs Worcesteryje, yra Štremikis, atvykęs iš ūkio į miestą apie 1878. Po trejų metų į Worcesterį atsikėlė pirmas vedęs prancūzę lietuvis —Stasys Kupstas, vienas iš pirmųjų Worcesterio lietuvių pionierių, Šv. Kazimiero draugijos ir parapijos steigėjų.

Į vakarus nuo Worcesterio esąs miestelis Hardwikas buvo pirmoji lietuvių apsistojimo vieta, o iš čia vėliau kėlėsi į Worcesterį, o ne iš Bostono, kaip rašo dr. J. Jakštas (Liet. Enc. XV t. 416).

Įkurta Šv. Kazimiero draugija

1891 yra reikšmingi Worcesterio lietuvių gyvenime, nes tų metų sausio 18 įsteigta Šv. Kazimiero draugija, kuri vėliau rūpinosi ir parapija. Tais metais prieš Velykas pirmą kartą atvyko iš New Yorko kun. A. Juodišius išklausyti velykinės išpažinties. Po to jis kartas nuo karto atvykdavo į Worcesterį atlaikyti pamaldų. Be jo, porą kartų buvo atvykęs ir kunigas Mašiotas.

1894 kun. A. Juodišius atsivežė jauną ir energingą, vos baigusį Seinų seminariją kunigą Juozą Jakštį, kuris su Šv. Kazimiero draugijos veikėjais ir pradėjo rūpintis parapijos steigimu.

Springfieldo vyskupas pradžioje nepalankiai žiūrėjo į liet. parapijos steigimą. Tik ketvirtam susitikime su lietuvių delegacija sutiko leisti steigti parapiją.

Pradžioje prie lietuvių parapijos buvo prisidėję ir lenkai. Kitais metais buvo pastatyta medinė bažnytėlė, kiek vėliau įrengta salė. Bet, atvykus daugiau lietuvių, reikėjo naujos erdvios bažnyčios, kuri pradėta statyti 1903, t.y. dabartinė bažnyčia.

Pirmasis klebonas

Kun. J. Jakštys buvo ir lietuvių veikėjas. Jo laikais įsisteigė dvi pašalpinės draugijos ir jo iniciatyva įsteigtas Lietuvių Piliečių Klubas, kurio turtas šiandien siekia pusės milijono ir daro metinės apyvartos apie 200,000 dol. Bet jam sunkiai sekėsi tvarkyti ekonominius parapijos reikalus. Naujų nuosavybių įgijimas bažnyčios statybai ir bažnyčios rūsio pastatymas pareikalavo užtraukti didelę paskolą, už kurią tik metinių palūkanų reikėjo mokėti apie du tūkstančiu dolerių.

Nuvargintas statybos darbų ir skolų, 1908 pasitraukė. Į jo vietą atvykęs kun. V. Bukaveckas, būdamas liguistas, nesugebėjo sugyventi su parapiečiais.

Parapija suskilo

Skolų išgąsdinti parapiečiai suskilo: vieni nuėjo pas atskalūnus nezależninkus, kiti be vyskupo leidimo sumanė steigti naują parapiją. Todėl 1913 atvykęs klebonauti kun. Jonas Jakaitis sakydavęs, kad jis radęs Worcesteryje tris parapijas.

Parapiją atgaivina kun. J. Jakaitis

Kun. J. Jakaitis dvasiškai atgaivino parapiją, ją suvienijo ir tautiškai subrandino. Kun. Jakaičio laikai buvo didelės kūrybos, didelės veiklos laikai. Įsisteigė Lietuvos vyčiai, Moterų Sąjunga, Darbininkų Sąjunga, Blaivininkų Susivienijimas.

1916 užbaigė bažnyčios statybą. Trylika metų laikę pamaldas rūsyje, perėjo į bažnyčią. Per trejus metus ne tik išmokėjo rastas skolas, bet ir padengė beveik visas naujos bažnyčios statybos išlaidas (62,000 dol.). Jis pats parapijos statybos rekialam paaukojo 3,000 dol. 1924 pastatė parapijos mokyklą trijų aukštų. Jos priekio viršuje yra Lietuvos vytis, o apačioje užrašas: Šv. Kazimiero lietuvių mokykla. Visa tai dar šiandien rodo, kad tai yra lietuvių mokykla.

Kai kūrėsi Lietuvos valstybė, jis vienas iš pirmųjų pradėjo organizuoti aukų rinkimą Lietuvai. Jo vadovaujami worcesteriškiai paaukojo Lietuvos reikalams 1915-20 virš 60,000 dol. ir nupirko Lietuvos Laisvės lakštų už 130,000 dol. Pats Jakaitis paaukojo 1,000 dol., nupirko lakštų už 1,300 dol. ir jis pats pardavė lakštų už 30,000 dol.

Iš Amerikos lietuvių istorijos žinoma, kad kun. Jakaitis buvo ne tik Worcestery veiklus, bet jis buvo ir visos Amerikos lietuvių veikėjas. Jis suprato, kad lietuvio kunigo pareiga ne vien savo parapija rūpintis, bet jis turi apimti visų lietuvių reikalus. Jis tai yra pabrėžęs Worcestery jo 50 m. kunigystės pagerbimo proga.

Jo amžinas paminklas — tai Maironio parkas, jo iniciatyva įgytas ir jo duotas vardas. Parko įsigijimui paaukojo 1,000 dol. Šiandien Maironio parkas yra visų Amerikos lietuvių pasididžiavimo reprezentacinė vieta ir tikras lietuviškas židinys.

Pasitraukė į vienuolyną

1929 įstojo į Tėvų Marijonų Kongregaciją, paaukodamas jai 16,000 dol. Kelis tūkstančius jau anksčiau buvo jiem aukojęs. Jo vietą užėmė kun. Augustinas Petraitis, taip pat karštas patriotas ir veikėjas, moksleivių organizacijos steigėjas, tačiau jis buvo kitokios taktikos. Jis laikėsi lietuvybės, kol bebuvo galima laikytis. Tik 1949 įvesta angliška evangelija, o 1954 pirmos anglų kalba pamaldos, t.y. angliški pamokslai. Šiandien yra dvejos anglų k. ir dvejos lietuvių k. pamaldos.

1957 m., mirus kun. A. Petraičiui, administratoriumi paskirtas kun. Jonas Bakanas, pirmas iš tos parapijos kilęs kunigas, įšventintas 1930. 1965 jį pakeitė dabartinis klebonas kunigas Jonas Jutkevičius, kuris ėmėsi bažnyčios atnaujinimo darbo. Apie tai jau buvo spaudoje rašyta.

Birželio tragiškų įvykių minėjimas

Birželio 15 Lietuvių Bendruomenės vietos apylinkės valdybos rengiamas birželio kruvinųjų įvykių paminėjimas. 10 v. Šv. Kazimiero bažnyčioje pamaldos, 3 val. Maironio parke paminėjimas su paskaita ir menine dalimi. Kviečiami visi lietuviai dalyvauti.

LB vietos apylinkės valdybos posėdis

Gegužės 17 Kazio Česnos bute įvyko LB posėdis, kuriame dalyvavo pirm. Pr. Stanelis, vicepirm. K. Česna, sekr. V. Židžiūnas, ižd. V. Dabrila ir nariai Pr. Račiukaitis, J. Tamašauskas ir Pr. Pauliukonis. Aptarti svarbesni ateities veikimo reikalai. Ypatingai ilgiau apsistota prie rengiamo rudeni koncerto. Spalio vidury numatyta pakviesti solistus Barą ir Stankaitytę. Lapkričio 15 Maironio parke tradiciniai pietūs.

Pr.

BALTIMORE, MD.

Dievo Kūno šventę šv. Alfonso parapija iškilmingai atšventė birželio 8. Mišias aukojo prel. L. Mendelis, giedojo didysis parapijos choras, kuris nuo šio sekmadienio pradėjo vasaros atostogas. Procesijoje dalyvavo ir mokyklos vaikai.

Mindaugo vd. lituanistinė šeštadienio mokykla mokslo metus baigė birželio 8 specialiu aktu. Programą atliko mokiniai. Iškilmėse taip pat dalyvavo poetas Jonas Aistis iš Washingtono.

Šv. Alfonso parapijos mokykla mokslo metus baigia birželio 15, sekmadienį. Graduantai dalyvaus 8:30 v. mišiose, kurias aukos prel. L. Mendelis. Užbaigimo aktas bus 3 v. popiet mokyklos salėj. Diplomus ir pasižymėjimus už mokslą išdalins klebonas. Lietuvių legionas 154 ir pagelbininkės aštuntos klasės berniukui ir mergaitei už pasižymėjimą moksle suteiks ypatingą atestatą. Kitų klasių mokiniai parengs programą, kuria galės visi pasidžiaugti.

Baisiojo birželio dienas Baltimorės Taryba ir Lietuvių Bendruomenė minės birželio 22. Per 8:30 val. mišias giedos naujas vyrų choras — Daina. Mišias aukos kun. A. Dranginis. Lietuvių radijo valandėlė taip pat prisimins išvežtuosius į Sibirą.

Lietuvių svetainės šėrininkai rengia pikniką birželio 29 gražiame Conrad Ruth Villa parke. Autobusai važiuos nuo lietuvių svetainės į parką. Svetainės tvarkytojas Bernardas Karpers-Karpavičius visus kviečia atsilankyti.

Jonas Obelinis

ŠACHMATAI

Veda K. Merkis

Primename, kad Š. A. Lietuvių šachmatų pirmenybės įvyks rugpiūčio 23-24 d.d., Clevelande. Atsidėję, ruoškimės joms. Ten susitiksime su Kanados ir JAV mūsų žymūnais: Povilu Vaitoniu ir Povilu Tautvaišu. P. Vaitonis du kartu laimėjo visos Kanados pirmenybes ir 5 kartus Ontario p-bes. Iš FIDEs jis gavo tarptautinio meistro vardą. 1967 m. lietuvių pirmenybes laimėjo Vaitonis, pustaškiu pralenkęs Tautvaišą, nors Tautvaiša su Vaitoniu sulošė lygiomis. Pustaškį prieš tai nukabino Tautvaišui bostonietis A. Makaitis.

Spaskio - Petrosiano mačas rodo 10½-8½. Spaskio naudai, belikus 5 partijom. N. Gaprindašvili pasiliko moterų pasaulio čempione, įveikusi maskvietę A. Kušnir 8½-4½.

Ig. Žalys puikiai sukovojo Montrealio uždarose pirmenybėse, laimėdamas antrą vietą. 1. K. Pohl 6 tš. iš 8 galimų, Žalys 5½ tš.

Gen. A. Gustaitį suminėjo savo knygoj, buv. Lenkijos karininkas Joseph Czapski iš buvimo Maskvos Butirki kalėjime, kur draug su lenkų karininkais buvo lietuvis gen. A. Gustaitis: lakūnas, inžinierius, puikiai kalbąs daug svetimų kalbų, geras šachmatininkas.

Šia proga primename mūsų skaitytojams, kad leit. Gustaitis 1922 m. buvo Kauno turnyro nugalėtojas. 1921 m. laimėjo kap. Rimša, o 1923-1926 — Machtas.

Kęstutis Makaitis, buv. Bostono lietuvių antros komandos kapitonas, baigė Bostono universitetą bakalauro laipsniu. Jo sesuo Skirmantė Makaitytė gavo magistro diplomą.

CHICAGO *NEW YORK*

Litas Investing Co., Inc.

Čikagoje
kviečia apsistoti
gražiame, moderniame
LITO B-vės administruojamame

O' HARE CONGRESS INN

3010 N. Mannheim Rd., Franklin Park, Illinois 60131
Telef. 455-4300

Viešbutis yra arti O'Hare Airport. Transportacija iš aerodromo į viešbutį veltui. Didelė 500 vietų salė ir keturios mažesnės salės yra labai tinkamos konferencijoms, suvažiavimams, vaišėm. Apšildytas baseinas, dideli ir moderniūs kambariai, restoranas.

New Yorko apylinkėje smulkesnėm informacijom gauti prašome kreiptis į

LITAS SERVICE CORPORATION
94-10 Jamaica Ave. Woodhaven, N. Y. 11421 — Tel. 212 - 847-5522

JEI JŪS NORITE SIŲSTI

SIUNTINĮ - DOVANAS į LIETUVĄ

ir įvairius USSR kraštus

naudokitės patarnavimu plačiai žinomos firmos

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.

(Licensed by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

Tel. (212) 581-6590
(212) 581-7729

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynei ir kitų daiktų.

Firma—skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

- ALLENTOWN, PA. — 126 Tilghman Street — HE 5-1654
- BALTIMORE, MD. — 1900 Fleet Street — DI 2-4240
- BROOKLYN, N.Y. — 1536 Bedford Avenue — IN 7-6465
- BUFFALO, N.Y. — 701 Fillmore Avenue — TX 5-0700
- CHICAGO, ILL. — 1241 No. Ashland Avenue — HU 6-2818
- CLEVELAND, OHIO — 1028 Kenilworth Avenue — PR 1-0696
- DETROIT, MICH. — 11601 Jos Campau Avenue — 365-6780
- FARMINGDALE, N.J. — Freewood Acres — 363-0494
- HAMTRAMCK, MICH. — 11339 Jos Campau Avenue — 365-6740
- HARTFORD, CONN. — 122-126 Hillside Ave. — 249-6216
- JERSEY CITY, N.J. — 219 Montgomery Street — HE 5-6369
- LOS ANGELES, CAL. — 159 So. Vermont Avenue — DU 5-6550
- NEWARK, N.J. — 378 Market Street — MI 2-2452
- NEW YORK, N.Y. — 78 Second Avenue — OR 4-1540
- PHILADELPHIA, PA. — 631 W. Girard Avenue — PO 9-4507
- RAHWAY, N.J. — 717 W. Grand Avenue — 381-8997
- ROCHESTER, N.Y. — 558 Hudson Avenue — 232-2942
- SO. BOSTON, MASS. — 396 W. Broadway — AN 8-1120
- SOUTH RIVER, N.J. — 41 Whitehead Avenue — CL 7-6320
- SYRACUSE, N.Y. 13204 — 515 Marcellus Street — 475-9746
- TRENTON, N.J. — 1152 Deutz Avenue — EX 2-0306
- UTICA, N.Y. — 963 Bleecker Street — RE 2-7476

NAUJOS PLOKŠTELĖS

Lauksių tavęs. Lietuviškos lengvos muzikos rinkinys. Pasaka, Nemunėli, Nemunėli, Medžioklės daina, Ar žinai, Lauksių tavęs, Vėjas, Barkarolė, Susitikimas, Eikš, drauguži, Kada meilė aplanko, Senoje pilyje, Džigūnas. Išpildo sol. E. Ivanauskas, S. Laurinaitytė, Herta Kaniauskaitė, L. Ablėnaitė, E. Saulevičiūtė, Romanas Marijošius, orkestrui palydint. Išleido Montrealio liet. radio valandos vedėjas L. Stankevičius. Kaina 5 dol.

Sol. Antanas Pavasaris, tenoras. Dainų ir arijų rečitalis. Šauksmas, Nemunėlis, Tušti paliktieji namai, Ten mano tėvynė, Lietuvos laukai, Tykiai, tykiai, Dainos, muzika ir gėlės. Arijos iš operų: Eugenijus Onieginas — Čaikovskio, L 'Arlesiana — Cilea, Pajacai —Leoncovallo, Meilės eleksyras — Donizetti, Tosca — Puccini. Perlų ieškotojai — G. Bizet. Žydė — Halvey. Kaina 5 dol.

NAUJAI IŠLEISTOS KNYGOS

Lithuania 700 Years, parašė A. Budreckis, J. Jakštas, J. Puzinas, S. Lozoraitis, redagavo A. Gerutis. Knyga parašyta anglų kalboje, didelio formato, kietais viršeliais, 474 psl. kaina 12 dol. Liepsnos ir apmaudo ąsočiai, premijuotas J. Gliaudos romanas, kaina 4 dol. Kelias į Lietuvos nepriklausomybės atstatymą, J. Puzinas, išleido Karys, kaina 2.50 dol.

Vergijos kryžkelėiuose, S. Rūkienė, kaina 5 dol., kietais virš. 6 dol., Lietuvių literatūra svetur, redagavo K. Bradūnas, kietais viršeliais 10 dol., Ant. Vilnelės tilto, P. Jurkus, kaina 2.50 dol. Peilio ašmenimis, J. Jankus, premijuota, kaina 4 dol. Dangus debesyse, J. Švaistas, premijuota, kaina 2.50 dol.

Gatvės berniuko nuotykiai, R. Spalio apysaka jaunimui ir senimui. 2-oji Alg. Trinkūno iliustruota laida. 528 psl. minkštais viršeliais 4 dol., kietais — 5 dol. Labai graži dovana ypač jaunimui. Išleido dr. Vydūno fondas Chicagoj.

R. Spalio anksčiau išleista Alma Mater, kurios kaina kietais viršeliais 5 dol. Taip pat Užsienio Lietuvių Spaudos Metraštis — kaina 2 dol. Lietuvos Geografijos Vadovėlis, Z. Ašoklio, kaina 1.50 dol.

Introduction to Modern Lithuanian. Puikus lietuvių kalbos vadovas su 40 pamokų, gramatikos priedu, skaitymais ir žodynėliais. Tekstas ir paaiškinimai anglų kalba. Nemokantiem ar nedaug mokantiem lietuviškai — puiki galimybė išmokti. Parengė L. Dambriūnas, A. Klimas ir W.R. Schmalstieg. Išleido lietuviai pranciškonai Brooklyne. 479 psl., kietais viršeliais. Kaina 7 dol.

Labai naudingas priedas pradedantiems mokytis lietuvių kalbą: **Lithuanian Reader** for **Self-Instruction.** Parengė W. R. Schmalstieg ir A. Klimas. Kaina 1 dol.

PAPIGINTOS KNYGOS

"Atsiminimai iš Balfo veiklos". Prel. dr. J.B. Končiaus veikalas apima Balfo įsikūrimo istoriją, lietuvių gyvenimą tremtyje, naujakurių būklę Amerikoje. 144 iliustracijos. Tinkama ir naujakuriam pasiskaityt ir kvietėjam padovanoti. Kaina 3 dol. Kietais viršeliais 4 dol.

"Vytautas the Great". Prel. dr. J. B. Končius istorinis veikalas apie didįjį Lietuvos kunigaikštį anglų kalba. Graži dovana angliškai kalbantiem. Kaina 2 dol. Kietais virš. 3 dol.

"Awakening Lithuania". Profesorius J. Stukas anglų kalba aprašo lietuvių tautinį atgimimą. Kaina 3 dol. Kietais viršeliais 4 dol.

Šios bei kitos knygos ir plokštelės gaunamos: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

Berniukų stovykla prie Atlanto

Visi berniukai nuo 8 metų iki 15 metų kviečiami atsigaivinti kūnu ir siela, sustiprinti savo patriotinę dvasią Pranciškonų vedamoje stovykloje Kennebunkport, Maine. — Stovykla veikia nuo birželio 27 d. iki liepos 25 d. Atlanto bangos ir erdvus baseinas laukia jaunimo!

Dėl registracijos ir informacijų kreiptis:
FRANCISCAN MONASTERY
Kennebunkport, Me. 04046 *Tel. (207) 967-2011*

Lietuviška vasarvietė
BANGA
Cape Cod, Mass.

Prie Atlanto vandenyno, Golfo srovės šildomo garsaus Craigville Beach. Patogūs kambariai ir atskiri namukai, kur patiems galima gamintis valgį. Skanūs lietuviški valgiai. Grynas pušų oras ir rami vietovė poilsiui. Svečiams be savų automobilių — transportacija į ir iš paplūdymio. Šalia "Bangos" randasi ežeras su paplūdymiu. Žuvavimo mėgėjams yra laivelis. — Norintieji puikiai praleisti atostogas prašomi su užsakymais kreiptis šiuo adresu:

A. Pakštienė
BANGA
BOX 188, CENTERVILLE CAPE COD, MASS. • (617) SP 5-4633

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS
CAPE COD - OSTERVILLE
KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS PLIAŽO
— GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE
JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros pliažas (7 minutės pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

Atidaroma vasarojimui nuo **birželio 22 d.** iki **rugsėjo mėn. 15 d.** ir jau dabar priimami užsakymai.

Kreiptis: Dr. ED. JANSONAS, 15 Rosedale St., Boston, Mass. 02124. Tel. 288-5999; o po **birželio 22 d. tiesiai** į vilą AUDRONĖ — Cape Cod, Mass., Marija Jansonas.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalumynuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.

Dėl augsmą, poilsį ir sveikatą jums suteiks atostogos prie Adirondakų kalnų perlo —

LAKE GEORGE N. Y.

lietuvių SLYVYNŲ vasarvietėje

Blue Water MANOR

vienoje pirmaujančių visame Lake George rajone

KALNŲ oras, nuostabi gamta — ežeras vienas iš gražiausių pasaulyje su 300 salų ir krištoliniu vandeniu.

PATOGIOS patalpos, geras maistas.

SVEČIAMS NEMOKAMAI: nuosavas 500 pėdų pločio puikus pliažas, kasdieninės išvykos motorlaiviu, vandens ski (yra instruktoriai), įvairios valtys — irklinės, burinės, canoes ir kt. Maudymosi baseinas stikliniame pastate. Tenisas, ping-pong, kroketas ir tt. Vakarais salėje koncertai, vaidinimai, šokiai ir kt. pramogos.

IDEALI VIETA JAUNAVEDŽIAMS
Šalia vasarvietės išnuomojamos patalpos ir be maisto (su įrengtom virtuvėm).

Nuo New Yorko per 200 mylių. Iš New York Thruway Exit 24, į Northway 87 iki Lake George Village; iš ten 9N keliu 7 myl. į šiaurę. Vasarvietė skelbiama N. Y. Times ir Daily News sekmad. laidose.

Rezervacijų in informacijų reikalu kreiptis:

BLUE WATER MANOR
DIAMOND POINT, N.Y. 12824 Tel. (518) NH 4-5071

PIRMAUJANTI DEŠRŲ PREKYBA NEW YORKE
VOKIŠKOS SPECIALYBĖS

SCHALLER & WEBER

AUGŠČIAUSIOS KOKYBĖS PRODUKTAI

Mūsų krautuvėse geriausios dešros
Kelionei ir TV užkandžiai — kumpiai, įvairiausios mėsos, lietuviška duona ir kiti produktai

Užeikite — įsitikinsite!

9 DIDŽIULĖS KRAUTUVĖS 9

New Yorke: 1654 2nd Ave. (85-86 St.) — TR 9-3047
Ridgewoode: 56-54 Myrtle Avenue — VA 1-7068
Astorijoje: 28-28 Steinway Street — AS 4-3210
Floral Park, L.I.: 256-17 Hillside Ave. — 343-6116
E. Northport, L.I.: 250-A Lark Field Rd. 516-757-0801
Franklin Sq., L.I.: 981 Hempstead Tpke. — 437-7677
Flushinge: 41-08 Main Street — HI 5-2552
Jackson Heights: 82-10 37th Avenue — DE 5-1154
Poughkeepsie, N.Y.: 450 Main St. — 914-454-8070

TO PLACE YOUR AD CANCEL OR CHANGE
Tel.: GL2-2923

H. W. FEMALE

BOOKKEEPER & SECRETARY
On Burroughs 1500 Operator part time. Must type accurately and be able to handle customers on telephone. 35 hours, air-cond., salary open. ALPHA INDUSTRIES — 235 Lynch St., Brooklyn. Call 387-0900

Nurse, R.N.: Assistant to Director of Nurses. Top Salary, benefits — good opportunity, pleasant surroundings. Fieldstone Lodge Nursing Home, 666 Kappock St. Bronx, N.Y. For appt. call: 549-1203

KEYPUNCH OPERATORS
PART OR FULL TIME
DATA TIME INSTITUTE
Experience — minimum 6 months
254-2400

Keypunch operator. Exp oper 024, 026 and 059. Good starting salary, fringe benefits. Stenographers, beginners, electric typewriter 45 wpm, shorthand 80 wpm, good starting salary, fringe benefits. ACF Industries Inc. Personnel Dept. 10th fl. 750 Third Ave. N.Y.C. — 986-8600

REAL ESTATE

Windham area, Catskill Mts: 3 bdrm apt in pvt home, all conv, nicely furnished, beautiful secluded mt. area, short riding dist to churches, stores, golf course, etc. season rental $675. Write H. E. La Pierre, Round Hill Road, E. Jewett, N. Y. 12424 or phone (518) 734-4506.

DISPLAY

All types of Painting and Spraying. Accoustical ceilings, Multi-color, etc graining, glazing and marbelizing. Factories & offices, completed over week-ends. Airless equipment, reasonable rates. 231-6900 527 E 233rd Street Bronx

WE HAVE THE TRUCKS (3) for Commercial, Industrial & Factories We handle anything in the Great Metropolitan area and L.I. — Call 516 - 822-2090 8 AM to 5 PM ask for Mr. Tony Di Marco.

CRAIG - NIWEL PHOTO STUDIO
We take Pictures at Low Rates. Weddings, Parties, Showers, Family Pictures—86 W 167th Street N.Y.C. Call 588-2220

MALE - FEMALE

OPERATORS, EXP.
On SINGER Sewing Machines
Union Shop. Benefits.
MR. LEATHER BAG
520 22nd Street, Union City, N.J.
(201) UN 4-4446

Graži ir vertinga dovana. Vyriški šveicariški HY MOSER 18 karatų aukso, 25 akmenų, automatiški, su kalendorium, incabloc laikrodžiai, naujausios gamybos ir mados, parduodami labai žemomis kainomis su garantija. Dėl katalogų ir informacijų rašyti: S. V. Staras — Importer, 23 Mendon St., Worcester, Mass. 01604.

FEMALE—MALE

PLASTICS

Polyethylene Extruder Operators.
Flexographic Printers
Polyethylene Bag Making Operators
Experience preferred, not necessary
Excellent fringe benefits including pension.
Steady all year work including overtime.

Apply to our Personnel Dept.
337-6191
5 Raritan Rd. Oakland, N.J.
POLY PLASTIC PRODUCTS, Inc.
An Equal Opportunity Employer

Secty's and Typists

Full and Part Time

PRATT INSTITUTE

We have a variety of interesting positions. HS grads with electric typewriter skills preferred. Most secretary jobs require shorthand. Many benefits including unusual vacation and free tuition.
CALL
PERSONNEL DEPT.
622-2200, Ext 458
For More Information

BILLER-Friden Computyper
Some experience necessary,
near midtown area,
OR 9-6460 ext. 25

HAIR STYLISTS
Wanted for hairweaving seminar on Tuesday and Thursday evenings.
CALL
(212) MU 4-6427-8

CLERICALS

the non-routine clerk thrives here!

If you have responsible clerical experience... our salaries are competitive.

If you are a beginner (or a returning housewife)... our training program will make you competitive.

Newly created openings in our CLAIMS, ACCOUNTING, and CREDIT & COLLECTIONS DEPARTMENTS

We offer 100% company paid benefits, a convenient location, near all transportation, air conditioned modern offices and plenty of room for advancement. Regular merit reviews. Call us for appointment, or if you've the time, stop in.

CALL 924-0151

BRANCH MOTOR EXPRESS
114 Fifth Ave (16 St.) NYC
Personnel Office, 2nd flr.
an equal opportunity employer

EXPERIENCED GOLD STAMPER
FOR BROOKLYN PHOTO ALBUM MANUFACTURER
Salary open.
Phone ST 9-0100

OPERATORS
Experience in regular needle Complete Dress or semi-section. Permanent, year round work — SAAD DRESS CORP. 1004 Westchester Ave. Bronx, N.Y.C. — 542-8070

IBM OPERATOR
for 1400 accounting machine
Knowledge of typing preferred.
8 hours per day plus overtime.
$100 to $120.
Call Mr. Hoffman — 212 - 736-5674

H. W. MALE

METAL MEN — POLISHERS AND PAINTERS
Experienced only. Good wages good working conditions — JEFFERSON AUTO BODY 46 Central Avenue, Orange N.J. Call 201 - 672-9811 ask for Tony Marino

MEN
Expanding new corporation is looking for men to fill the following positions:
MATERIAL HANDLERS 2nd and 3rd shifts. Supplies machines and operators with raw materials and work, & takes away finished goods.
SERVICE OPERATOR 2nd shift, provides maintenance and cleaning of plant and grounds.
PLASTICS FORMAN 2nd and 3rd shifts. Overseas operation of plastic injection and rubber molding operations.
Paid holidays and vacation, shift premiums and educational assistance program. Appointments to be made through our receptionist, call (201) 722-7800. **Cormedics Corp.** A Subsidiary of Corning Glass Works 60 Fourth St., Somerville, N.J. — An Equal Opportunity Employer

Maintenance Men (2) — Janitorial work for 1st and 2nd shifts. Must be honest, dependable, ambitious. Good starting salary, excellent company benefits. — GENTRY CORP. 17-01 Nevins Rd., Fair Lawn. Mrs. Competiele (201) 791-7100 for appointment.

RHEIS CHEMICAL COMPANY
Immediate employment with opportunity for advancement. Good salary and working conditions. Begin as B man and work up to chemical operator. — An Equal opportunity employer — Call 201 - 464-1500

DRIVERS WANTED
with own car only
Full or part time. Elderly or retired g'man — OK Safeway Car Service
212 - 769-6050

ROUTE DRIVERS
DRIVE TRUCK
Familiar with Brooklyn. Will train. Salary and Commission.
Call 361-8066

HANDY MEN
Large Real Estate firm needs All-Around Men skilled in carpentry, painting, plumbing, etc. Driver's license necessary. Steady work. Salary commensurate with ability. Call
212 - 693-9300

MACHINISTS First Class. Interesting, diversified work in motion picture & TV equipment field. Fringe benefits, pleasant working conditions, good salary, perm. position. Precision Cine Equipment Corp. 894 E. 51st St. Bklyn, N.Y. 212 - 451-1340. Ask for Mr. Sheldon.

SERVICE

CONTRACT WORK WANTED
Woodworking Metal and Plastics
Travers Wood Prod Corp.
226 E 144th Street N.Y.C.
Call 665-8155 Place of Business
Home Phone — 993-3683

JIMMY'S FURNITURE REFINISHING & REPAIR
We Make your Furniture
Look Like New
We go to the Home
Call 857-4888

STATION TAXI — 791 Fairview Ave Ridgewood Bklyn 24 hour service for airports and hospitals for weddings and parties for prompt courteous service local & long distance call 497-9888

CYPRESS OUTDOOR SWIMMING POOL
Open 7 days a week
A Family Place
852 Jamaica Ave Bklyn N.Y.
Call AP 7-0788

TYPING
For Doctors—medical reports; Business men—contracts & transactions at home — Mrs. Jiminez 65 E 112th Street N.Y.C. Call 212 LE 4-5172 or TR 6-1000 Ext. 772.

AUTOMOBILIŲ
PATAISYMO
ir NUDAŽYMO
reikalais kreipkitės į gerai patyrusius mechanikus, kurie sąžiningai atliks visus darbus.

Mantel & Doren, Inc.
83-12 Cooper Avenue
Glendale, N.Y. 111227
Tel. 894-4188

H. W. MALE

GUARDS
FULL OR PART TIME
High Starting Salary
Many benefits - Uniforms furnished
Call
(212) WH 4-1470 / (201) 798-1171

AUTO MECHANICS A-1 working conditions all fringe benefits plus uniforms good salary — Manhattan Imported Cars — 284 Main Street Hempstead L.I. Contact Mr. Gaiti
Call (516) 538-2888

Large Owner-Builder has need of dependable people who will serve in capacity as Porters, Doormen, Handymen, Gardeners, Steady, good working conditions. Union. Located throughout Queens. Please call — (516) 747-7927 ask for Mr. Lockhart

High School Grads

June Grads

Get yourself something for graduation... a good job.

Right now, we have a choice of openings as:

SECURITIES CLERKS
TYPISTS
STENOS
SECRETARIES
FIGURE CLERKS
PAGES
FILE CLERKS
and many other great jobs at good starting salaries.

A special feature at Citibank are several training programs, for example—Secretary page program for gals having little or no typing and steno skills to be trained during the normal work day as secretaries. Supervisory training program — geared to night college students who possess outstanding aptitudes.

APPLY NOW

111 Wall Street (at F.D.R. Drive)
8:30 am - 4:30 pm
on Wednesday - Friday.

634 Lexington Ave. (at 54th St.)
9:00 am - 7:00 pm
Monday and Tuesday

9:00 am - 5:00 pm
Wednesday - Friday

For Something More Than A Job

An equal opportunity employer m/f

WANTED DISHWASHERS - WAITERS
for Italian and Continental Cuisine. Good salary. Call Chef — 914 WO 7-1757 PLAYLAND PARK RESTAURANT, Playland Park, Rye, N. Y.

WANTED! COOK
for Italian and Continental Cuisine.
Good Salary
Call Cheff 914 WO 7-1757
Playland Park Restaurant
Playland Park, Rye, N.Y.

INVENTORY CONTROL
Knowledge shipping, receiving, warehousing. Bright beginner considered. Draft deferred, typing a must, good at figures. Good starting salary, full benefits, profit sharing. — Call H. Green 383-8551.

DRIVERS wanted **ROUTEMEN**
Guaranteed 40 hour week. Starting rate $2.50 per hour. Call between 9 AM and 5 PM 212 ST 4-7880 — Ask for JIM.

GENERAL FACTORY HELP
Union benefits, steady work, quick advancement, must speak and write some English. GRAFCO ROLLER CO. 300 Lodi St., Hackensack, N.J.
(201) 342-1012

SERVICE MECHANICS
Servicing and installing vending equipment
experience preferred, or will train.
Call 687-5030 for appointment

DARBININKAS

NEW YORKO NAUJIENOS

Vienuolynas — GL 5-7068
Spaustuvė — GL 2-6916
Redakcija — GL 5-7281
Administracija — GL 2-2923

Vysk. A. Deksniui pagerbti sudarytas komitetas. Tuo reikalu birželio 11 Maspetho liet. parapijos patalpose buvo sukviestas pasitarimas. Dalyvavo 26 asmenys. Komitetan išrinkta: garbės pirm. prel. J. Balkūnas, pirm. A. Vakselis, vicepirm. K. Jankūnas, sekretorė A. Radzivanienė, ižd. P. Minkūnas, narys A. Balsys. Sudarytos ir atskiros komisijos įvairiem reikalam: ceremonialo — pirm. kun. P. Geisčiūnas, pagerbimo technikiniam reikalam — O. Kubilienė, spaudos ir informacijos — St. Dzikas, angliškos dalies — H. Kulber, pagerbimo programos — A. Vakselis. Pagerbimas bus liepos 6. 5 v. popiet bus mišios Maspetho lietuvių parapijos bažnyčioje, tuoj po mišių tos pačios parapijos salėje — vakarienė.

Vyr. Moksleivių ateitininkų paskutinis šių mokslo metų susirinkimas bus birželio 14, šeštadienį, 4 v. popiet pas p. Stonius, 85-63 112 St., Richmond Hill. Visas gimnazijos amžiaus jaunimas kviečiamas dalyvauti.

Lietuviško kryžiaus vajaus banketas ir koncertas atšaukiamas. Banketas turėjo įvykti šį šeštadienį, birželio 14 d. 7 v.v. Maspetho Liet. Piliečių Klubo salėje. Visa kita lieka nepakeista — birželio 13 naktį bus adoracija Maspetho lietuvių bažnyčioje, sekmadienį — 12:30 iškilmės prie lietuviško kryžiaus Flushing Meadows parke.

Balfo centro valdyba gegužės 24 buvo nuvykusi posėdžiauti pas pirmininką kun. V. Martinkų į Providence, R. I. Iš Baltimorės lėktuvu atkrido dr. E. Armonienė. Svarstyti einamieji reikalai ir finansinės komisijos pateikti planai, kaip tvarkyti Balfo finansus. Sekmadienį po lietuviškų pamaldų kunigas V. Martinkus buvo sukvietęs apylinkės Balfo skyrių pirmininkus pasitarimui.

Į vysk. A. Deksnio koncekraciją iš New Yorko vyksta prelatas J. Balkūnas, kun. Pr. Geisčiūnas, dail. V. K. Jonynas ir A. Sabalis.

Petrą Žilionį birželio 10 prieš vidurnaktį savo namų keltuve Manhattane apiplėšė du juodukai. Jie užpuolė su peiliais, atėmė piniginę, laikroduką ir kitas vertingesnes smulkmenas.

Algirdas Kačanauskas, Apreiškimo parapijos vargonininkas, grįžo iš ligoninės ir gydosi namuose dr. S. Petrausko priežiūroje.

KM S-gos 24 kuopos paskutinis prieš vasaros atostogas susirinkimas bus birželio 15, tuojau po sumos Angelų Karalienės parapijos salėje.

Į Alkos muziejų Putname dalį savo archyvinių dokumentų nuvežė Lietuvos konsulas New Yorke ir Balfas. Šį Alkos muziejų yra įkūręs prel. Pranciškus Juras. Putname prie seselių vienuolyno yra pastatęs net atskirą namą, kur sutelkė daug visokio turto — laikraščių, knygų rinkinius, įvairiausių dailininkų paveikslų ir t.t. Muziejų per žiemą tvarkė ir kun. R. Krasauskas, istorikas.

Pranciškonų rekolekcijos šią savaitę vyksta Kennepunkporto vienuolyne. Iš New Yorko vienuolyno išvažiavę yra: tėvas Juvenalis Liauba, tėv. Jurgis Gailiušis, tėv. Petras Baniūnas, brolis Kazimieras Gulbinas, brolis Tomas Proscevičius, brolis Pranciškus Malūkas.

Vija Vėtra, latvė balerina, birželio 15, sekmadienį, 3 val. popiet, Lutheran Transfiguration bažnyčioje, 126 St. ir Lenox Ave., Harlem, N.Y., demonstruos sakralinius Indijos šokius ir taip pat šoks pagal Bacho, negrų spiritual ir R. Tagore poemų įkvėptą muziką. Šokėja birželio 17 išvyksta į Vieną, kur Muzikos akademijos šokių departamente dėstys Indijos šokių kursą šokių mokytojam. Taip pat pasirodys Vienos televizijoj ir scenoj. Lankysis Olandijoj ir Suomijoj. Į New Yorką sugrįš rugsėjo 4.

Centereach, Long Island parduodama nuosavybė: akeris žemės su namu iš 4 kambarių ir dideliu garažu. Parduodama už gerą kainą dėl senatvės. Graži apylinkė. Informacijai telef. 366-3512.

For an Independent Judiciary
Free of Political Domination
Vote for
WILLIAM RIGLER
(Line No. 24)
Judge of the Civil Court
KINGS COUNTY
DEMOCRATIC PRIMARY
June 17, 1969
— Polls open 3-10 P.M. —
Už nepriklausomą teisingumą,
laisvą nuo politinės įtakos
balsuokit už
WILLIAM RIGLER
(Linija Nr. 24)
Civilinio teismo teisėjas
KINGS COUNTY
Demokratų pirmieji rinkimai
1969 birželio 17
Būstinės atidaros 3-10 v.v.
Sponsored by S & G Market

Peter Wytenus (k.) ir Jonas Klasčius taiso lietuvišką kryžių Flushing Meadow parke. Prie šio kryžiaus sekmadienį, birželio 15, bus iškilmės trėmimam paminėti. Nuotr. R. Kisieliaus

ELIZABETHE BAIGTI MOKSLO METAI

Dr. V. Kudirkos šeštadieninė mokykla gegužės 25 surengė mokslo metų užbaigimo šventę, kurios metu mokyklos mokiniai turėjo progos parodyti, ką jie mokykloje išmoko.

Programą pradėjo mokyklos darželio mokiniai, pašokdami su daina Du gaidelius. Darželiui mokykloje vadovauja uoli jaunimo veikėja Ramutė Bartytė-Lora. Toliau scenoje rodėsi įvairių skyrių mokiniai pavieniui ir grupėmis, dainuodami, šokdami ir deklamuodami. Su deklamacijomis pasirodė Algis Alinskas, Petras Audėnas, Arūnas Bitėnas, Linas Eitmanas ir Vita Kvedaraitė. Visi jie aiškiai ir taisyklingai tarė žodžius ir buvo įsigyvenę į deklamuojamų eilėraščių prasmę. Grupinį deklamavimą atliko 3-čio skyriaus mokiniai — Debi Didžbalytė, Kristina Dovidauskaitė, Klaudija Stankaitytė, E. Jarmas ir Tomas Lora, padeklamuodami Oželį kvaišelį, ir vyresniosios mokinės — Danutė Audėnaitė, Alė Kvedaraitė, Lina Normantaitė ir Audrė Pociūtė, padeklamuodamos Rivonės Jadvingaitės eilėraštį Pavasarėjant. Visi jie buvo gerai pasiruošę. Grakštūs eilėraščių žodžiai biro jiem kaip žirniai, be mažiausio sutrikimo. Audrė Karašaitė ir Danutė Kiaušaitė duetu, pianui pritariant, padainavo Tau įteikiu aš gėlytę. Jaunosios dainininkės sugeba dainuoti ir yra girtinos, kad savo sugebėjimus parodo. Mokyklos choras, kuriam vadovauja muzikas Vincas Mamaitis, šiltai padainavo Augino močiutė, Už gimtinės klonius, Namai prie kelio, Ten gintarėliai ir Grok, žiogeli. Rūta Raudytė paskaitė iš Eglutės Mįslę. Mokyklos tautinių šokių grupės įvairūs susigrupavimai vikriai pašoko Mikitą ir Mikitienę, Oželį ir Sukčių. Grupei vadovauja ir šokius paruošė mokyklos mokytoja Audronė Bartytė. Visai programai labai grakščiai vadovavo mokyklos mokinė Alė Kvedaraitė.

Programai pasibaigus, trumpu žodžiu šeštadieninėse mokyklose ilgesnį metų skaičių išdirbusius mokytojus pasveikino LB apygardos pirmininkas K. Jankūnas. O tokių mokytojų atsirado net keletas. Tai kun. J. Pragulbickas, kuris daug metų ant savo vieno pečių nešė visą mokyklos naštą Elizabethe ir neleido jai išnykti, Natalija ir Jonas Kiaušai, anksčiau dirbę ilgesnį metų skaičių Kearny veikusioje šešt. mokykloje, o dabar tą darbą tebetesią Elizabethe, ir Audronė Bartytė su mokyklos dabartiniu vedėju Algirdu Brazinsku, kurie kartu su šia mokykla yra susilaukę jau trejų metų darbo sukakties. Laiku negavus Švietimo Tarybos numatytų pažymėjimų, jiem buvo atsidėkota už pasiaukojimą nuoširdžiu šios šventės dalyvių plojimu.

Programai pasibaigus, visi šventės dalyviai buvo pakviesti vaišių, kurias labai ištaigingai paruošė mokyklos mokinių mamytės kartu su daug darbo mokyklai išlaikyti ir gerinti įdėjusiu tėvų komitetu.

Šiais mokslo metais tėvų komitetui vadovavo Narimantas Karaša. Nuo naujų mokslo metų pradžios mokyklos išlaikymu rūpinsis naujas, vienų ponių tėvų komitetas, kurį sudaro Audėnienė, Eitmanienė ir Mamaitienė.

K.J.

L.B. New Jersey apygardos Lietuvių diena įvyks birželio 15, sekmadienį 1 val. popiet Royal Gardens parke, 990 Hazelwood Ave., Rahway, N.J. Dalyvaus ir Darbininko spaudos kioskas su naujomis lietuviškomis plokštelėmis, lietuviškomis knygomis ir tautodailės drožiniais.

Visokiom progom, vietos ir užsienio geriausių firmų rašomosios mašinėlės nuo mažiausios iki standard 92 ž., liet.-angl. raidynu, taip pat Radio, TV ir biznio mašinos. Reikalaukite katalogėlių iš: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr., E. Northport, N. Y. 11731 arba tel.: (516) 757-0055.

Ramiausios atostogos Coxsackie, N.Y., pas Motiejūnus, visiem gerai žinomus brooklyniečius. Yra gražūs sodai, pilni uogų ir vaisių. Galima ramiai praleisti atostogas ar sustoti tik savaitgaliam. Visas pragyvenimas ir maistas savaitei kainuoja tik 40 dol. Maisto produktai švieži iš savo ūkio. Rašyti adresu: Mrs. A. Motiejūnas, 2 North St., Coxsackie, N. Y. Telef.: (518) 731-8869.

Išgelbėkim lietuvišką kryžių Flushing Parke!

Dalyvaukime baisiojo birželio trėmimų savaitgalyje:

Penktadienį, birželio 13 d., 9 v.v. —
Pradžia naktinės adoracijos V. Atsimainymo parapijoj. 64-14 56 Rd., Maspeth, N.Y. su procesija. *12:00 val.* vidurnaktį mišios už lietuvius Sibiro tremtinius ir naktinis budėjimas.

Sekmadienį, birželio 15 d., 12:30 p.p. —
Trėmimų minėjimas ir iškilmės prie lietuviško kryžiaus, Meditation Gardens, Flushing Meadow Park, Flushing, N.Y.

Tėv. V. Jeskevičiaus, S.J., pagerbimas

Fordhamo u-tete, Bronx, N. Y., gegužės 22 įvyko ypatingas tėv. dr. V. K. Jeskevičiaus, S. J., Slaviškųjų studijų instituto vadovo, pagerbimas. Po 13 metų dėstymo ir vadovavimo minėtam institutui jis, gavęs porą metų atostogų, dviem metam išvyksta į Europą. Kadangi jis visą laiką buvo Lietuvių Kunigų Vienybės narys ir New Yorko Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos židinio pirmininkas, dėl to New Yorko ir New Jersey Kunigų Vienybės apskritys kartu su New Yorko LKM Akademijos židiniu suruošė jam atsisveikinimą, kuriame dalyvavo virš 20 kunigų ir apie 10 akademikų.

Prieš pagerbimo banketą kunigai turėjo savo posėdį, kuriame aptarė būsimojo Kunigų V-bės seimo darbus ir vyskupo —A. Deksnio—pagerbimą rytuose, prieš jam išvykstant į Europą. Akademikai tuo pat metu susipažino su LKM Akademijos darbais ir išrinko naują židinio valdybą iš šių asmenų: dr. Domo Jasaičio, dr. Vytauto Vyganto ir dr. Aldonoas Šlepetytės — Janačienės.

Banketui pirmininkavo dr. prof. Antanas Vasys, kuris savo kalboje priminė tėv. Jaskevičiaus nuopelnus lietuviam Fordhamo universitete, kuriam vadovaujant buvo įvestas lituanistikos studijų kursas vasaros metu ir universiteto patalpose 1964 įvyko VI LKM Akademijos suvažiavimas. Toliau New Yorko ir New Jersey apskrities Kunigų Vienybės pirmininkas prel. J. Balkūnas padėkojo už dalyvavimą Kunigų Vienybėje, dr. D. Jasaitis už vadovavimą New Yorko LKM Akademijos židiniui, prel. P. Juras už dalyvavimą lietuviškame gyvenime ir dr. A. Budreckis už lietuvišką susipratimą. Tėv. Jaskevičius išreiškė padėką už jo pastangų įvertinimą.

Į pagerbimą iš toliau buvo atvykę prel. P. Juras, prel. dr. V. Balčiūnas, kun. dr. V. Cukuras, kun. S. Yla ir kun. R. Krasauskas, LKM Akademijos centro valdybos sekretorius.

BOSTONO ŽINIOS

Baisiojo birželio išvežimų minėjimas Bostone rengiamas birželio 15. 10 val. ryto Šv. Petro parapijos lietuvių bažnyčioje, So. Bostone, bus pamaldos už išvežtus ir žuvusius tremty lietuvius. 3:30 val. popiet Lietuvių Piliečių D-jos auditorijoj bus tų išvežimų minėjimas. Kalbės kun. prof. Stasys Yla. Meninę programą atliks — dainuos kun. Vincentas Valkavičius, o jam akomponuos dr. Vytenis Vasyliūnas. Studentė Vilija Leščinskaitė padeklamuos. Minėjimą rengia Lietuvių B-nės skyriaus valdyba.

Lietuvių Bendruomenės apylinkės valdybą šiemet sudaro: pirm. dr. Stasys Jasaitis, vicepirm. adv. Jonas J. Grigalus ir Algis Martišauskas, sekr. Genė Mickevičienė, ižd. Stasys Augonis, narys švietimo reikalam Česlovas Kiliulis. Pažymėtina, kad šią valdybą sudaro įvairių sričių ir kartų atstovai. Adv. Grigalus yra Amerikoje gimęs ir užaugęs, Algis Martišauskas yra dar studentas, Česlovas Kiliulis ir pats pirm. dr. Jasaitis jau Amerikoje baigę mokslus.

Jėzuitas Antanas Saulaitis gegužės 17 Waterbury, Conn., buvo įšventintas į kunigus. Birželio 1 So. Bostone Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioj kun. Saulaitis laikė primicijų mišias ir suteikė palaiminimą. Į šias mišias buvo atvykę ir jo tėvai, daugeliui gerai pažįstami — mokytoja Ona Saulaitienė ir vyr. skautininkas Antanas Saulaitis. Pažymėtina, kad kun. A. Saulaičio sesuo Marytė yra vienuolė seselė Jurgita Nekaltai Pradėtosios Marijos vienuolyne Putname, Conn. Po mišių Lietuvių Piliečių D-jos patalpose So. Bostone Bostono Skautininkų Ramovė surengė kun. Antanui Saulaičiui pagerbti vaišes.

Kun. Antanas Saulaitis pradžios mokslus pradėjo tremtinių stovykloj Augsburge, o baigė Šv. Juozapo parapijos mokykloj Waterbury, Conn. Čia baigė ir Šventos Širdies gimnaziją. 1961 Fairfield universitete gavo bakalauro laipsnį iš chemijos. Tais pačiais metais įstojo į jėzuitų ordiną Manersville, Pa. 1963-65 studijavo filosofiją Bostono kolegijoj ir gavo magistro laipsnį. 1966 toj pačioj kolegijoj gilino chemijos studijas. Tada įstojo į Weston kolegiją teologijos studijom, kurias čia ir baigė. Visą savo gyvenimą kun. Saulaitis buvo aktyvus skautas, pakeltas į skautininko laipsnį, Bostone buvo lituanistinės mokyklos mokytoju, vadovavo jaunimo vasaros stovyklom. Praeitais metais, kaip Lietuvių B-nės jaunimo atstovas, aplankė Pietų Amerikos lietuvių kolonijas. Daug rašo lietuvių spaudoje.

Šv. Petro lietuvių [illegible] mokykloj mokslo metų užbaigimas ir diplomų išdalinimas įvyks birželio 13 d. 7 val. vak. po mišių šv. Petro lietuvių bažnyčioje, Flaherty Way, So. Bostone.

Kun. Robertas Volongevičius, Šv. Petro lietuvių parapijos mokyklos graduantas, po įšventinimo į kunigus šiomis dienomis gavo pirmą paskyrimą. Paskirtas vikaru į Šv. Liucijos parapiją, Methuen mieste, šalia Haverhill.

Lietuvos vyčių 17-tos kuopos sendraugiai — "aliumnai" atšventė antrą gimtadienį su gražiu balium Milton Hill restorane gegužės 17. Kalbėjo klebonas kun. Antanas Baltrushunas, kun. Albertas Kontautas ir kun. Albinas Janiūnas. Visas šio parengimo pelnas skiriamas Lietuvos vyčių studentų stipendijų fondui. Dabartinė sendraugių valdyba: pirmininkas Longinas Švelnis, Felicija Grendalytė, Juozas Bernatonis, Ona Kleponytė, Jonas Norinkevičius, Steponas Mickevičius ir Albinas Neviera.

Marijos sodalicija šv. Petro parapijoje išsirinko naują valdybą: klebonas kun. A. Baltrushunas — dvasios vadas, Elžbieta Balakonienė — prefektė, Alice Ruseckienė — viceprefektė, Josefina Zaikienė — raštininkė, Aldona Kropienė — kasininkė.

Jadvygos Tumavičienės pagerbimo banketas įvyks Lietuvių Piliečių Draugijos III aukšte birželio 22 d., 2 val. popiet, So. Bostone. Per ilgus metus Jadvyga Tumavičienė dirbo dėl jos mylimos Lietuvos ir dėl lietuvių, aukodama laiką, talentą, energiją ir pinigines aukas. Ji rengė Dariaus-Girėno aviacijos dieną Bostone, ir laukė Kaune jų pasitikti, bet atsitiko, kad ne su džiaugsmu, bet su liūdesiu ji kalbėjo Kaune jų laidotuvėse. Neseniai įvykusio Jaunimo kongreso proga ji surinko virš pustrečio tūkstančio parašų po peticija ir gavo kardinolo Cushing parašą. Kviečiam visus nuoširdžius lietuvius dalyvauti. Banketas bus "catered", tad prašom bilietus įsigyti ko anksčiau pas S. Janeliūną, A. Andrulionį, A. Chaplik 788 E. Broadway, So. Boston (telef. 268-0322) ir pas kitus rengėjus.

Lietuvių Enciklopedijos leidėjui ponui Juozui Kapočiui ir jo šeimai, brangiam broliui VIKTORUI mirus, reiškia gilią užuojautą

Antanina Bendorienė,
sūnus, dukterys ir žentai

JAV Lietuvių Bendruomenės
New Jersey Apygarda
Sekmadienį, birželio 15, 1969
Dideliame ROYAL GARDENS Parke
990 E. Hazelwood Ave. Rahway, N.J.
rengia
NEW JERSEY
LIETUVIŲ DIENĄ
Šokiams gros geras orkestras — Veiks bufetas ir baras
Įėjimo auka $1.50; jaunimui — 50¢
Pradžia 1 val. p.p. *Programa 4 val.* *Šokiai 6 val.*
Programą atliks:
Tautinių šokių grupė "*Baltija*"
Šeštadieninės mokyklos mokiniai • Skautai
LIETUVIŲ DIENA ĮVYKS BET KOKIAM ORUI ESANT!